

373.112

ส ๙63๓

๕ 3

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

14 ต.ค. 2540

ปริญญาพันธ์
ของ
สุญาณี สุทธิพงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

พฤษภาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
สุนยาณี สุทธิพงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

พฤษภาคม 2540

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบ ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และด้านวิธีการพัฒนา โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูธุรกิจมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาด้านวิธีการพัฒนาเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และ ด้านมนุษยสัมพันธ์
2. ครูธุรกิจที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ครูธุรกิจที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินผล และด้านการปรับปรุงวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน และ ด้านวิธีการพัฒนา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ครูธุรกิจที่มีสถานสมรสต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทางด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิธีการพัฒนา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ครูธุรกิจที่มีวุฒิกศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และด้านวิธีการพัฒนาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
6. ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

TEACHING COMPETENCY NEEDS OF BUSINESS TEACHERS IN THE SECONDARY SCHOOL
UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT

BY

SUYANEE SUTHIPONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University

May 1997

The purposes of this research was to determine and to compare various teaching competency needs of business teachers in the secondary school under The Department of General Education, Bangkok Metropolis five areas of competences were identified: human relation, instruction, evaluation, professional development and the development of methods competency according to sex, age, marital status, qualification and teaching experiences.

The results were as follows:

1. Teaching competency needs of business teacher in a whole and each aspect were in high level. The development of methods the first, followed by evaluation, instruction, professional development and human relation.

2. No significant difference by sex as a whole and in each aspect was found.

3. No significant difference by age was in a whole. Then Considered in each aspect, significant difference at .05 level in evaluation and professional development were found

4. No significant difference by marital status in a whole was .01 level. Then considered in each aspect, significant difference at .05 level in instruction and evaluation. The significant difference in profession development were .01 level as well.

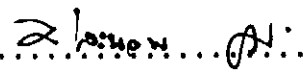
5. No significant difference by qualification was in a whole. Then considered in each aspect, significant difference in instruction were .05 level.

6. No significant difference by teaching experiences was in a whole and each aspect.

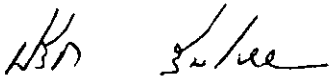
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

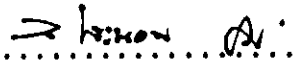
คณะกรรมการควบคุม

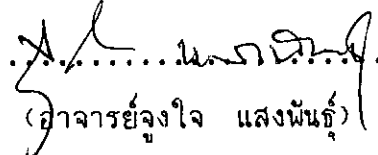
..........ประธาน
(รองศาสตราจารย์ปรีชา ลิมไทย)

..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม อุตกฤษณ์)

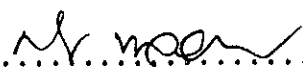
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(รองศาสตราจารย์ปรีชา ลิมไทย)

..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม อุตกฤษณ์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์จุงใจ แสงพันธ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยา พลสุวรรณ)

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยความเมตตาและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ท่านรศ.ปรีชา ลีมีไทย ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท ท่านผศ.ดร.ประนอม อุตกฤษณ์ กรรมการ และท่านอาจารย์จูงใจ แสงพันธ์ุ ที่กรุณา ร่วมเป็นกรรมการสอบ พร้อมทั้งกรุณาให้ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญาโทฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ทั้ง ๓ ท่าน เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.นิทร ทองชื่น อาจารย์ ดร.นรินทร์ แจ่มจำรัส อาจารย์จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส และอาจารย์ธีรยุทธ นิมิตรมรรค ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการสร้าง แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้วิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน และ ครูธุรกิจที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณข้าราชการกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณลาวัญย์ จักรานุวัฒน์ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอย่างดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง และครูอาจารย์ ทุกท่านที่เมตตาให้การอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ ให้กำลังใจและกำลังใจสนับสนุน สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ตลอดจนอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ชี้แนวทางการศึกษา แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุญาณี สุทธิพงษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ..... 1
	ภูมิหลัง..... 1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 5
	ความสำคัญของการวิจัย..... 5
	ขอบเขตของการวิจัย..... 6
	นิยามศัพท์เฉพาะ..... 7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 9
	แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาครู..... 9
	แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพครู..... 14
	สมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ..... 18
	การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจในระดับมัธยมศึกษา..... 22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 26
	สมมติฐานการวิจัย..... 34
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 35
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 35
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 36
	วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 37
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 38
	สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล..... 39
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 41
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 42
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 43

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	86
กลุ่มตัวอย่าง.....	86
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	87
สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
การอภิปรายผล.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	97
 บรรณานุกรม.....	 99
 ภาคผนวก.....	 105

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลขนาดโรงเรียน จำนวนโรงเรียน และกลุ่มตัวอย่าง.....	36
2 จำนวนการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง.....	39
3 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน.....	43
4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจรวมทั้ง 5 ด้าน.....	46
5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจด้านมนุษยสัมพันธ์ จำแนกเป็นรายข้อ.....	47
6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจด้านการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	48
7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจด้านการประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ.....	50
8 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจด้านการปรับปรุงวิชาชีพ จำแนกเป็นรายข้อ.....	51
9 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจด้านวิธีการพัฒนาสมรรถภาพ จำแนกเป็นรายข้อ.....	52
10 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามเพศ.....	55
11 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามอายุ.....	57
12 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	59
13 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามวุฒิกการศึกษา.....	61
14 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	63

15	การเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจโดยรวม และรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	65
16	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	66
17	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจ จำแนกตามอายุด้านการประเมินผลเป็นรายคู่.....	68
18	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจ จำแนกตามอายุด้านการปรับปรุงวิชาชีพเป็นรายคู่.....	69
19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	70
20	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจ จำแนกตามสถานภาพสมรส ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นรายคู่.....	72
21	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจ จำแนกตามสถานภาพสมรส ด้านการประเมินผลเป็นรายคู่.....	73
22	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจ จำแนกตามสถานภาพสมรส ด้านการปรับปรุงวิชาชีพเป็นรายคู่.....	74
23	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจ จำแนกตามสถานภาพสมรส โดยรวมเป็นรายคู่.....	75
24	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	76
25	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	78
26	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ ครูธุรกิจโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	79
27	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจจาก คำถามปลายเปิด.....	81

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข สามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ ดังนั้นความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาจึงเป็นการพัฒนาบุคคล 4 ด้าน อย่างสมดุลและกลมกลืนกัน คือ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนแบ่งเป็น 4 ระดับ คือระดับก่อนประถม ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา (แผนการศึกษาแห่งชาติ 2535: 2-5) และการศึกษาถือเป็นกระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่ง ในการพัฒนาประเทศ จึงมีความจำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ก้าวหน้าตลอดเวลาเพราะการศึกษาจะเป็นรากฐานและปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสรรค์ให้สังคมเจริญขึ้น สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาในระดับกลาง สำหรับพัฒนากำลังคนของประเทศเพื่อให้มีคุณภาพอันเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนเทคโนโลยีของประเทศโดยส่วนรวม ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจึงมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถทั้งวิชาการและวิชาชีพ มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาได้ (บรรจง พงศ์ศาสตร์. 2535 : 1)

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจะมีคุณภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายได้เพียงใดย่อมขึ้นกับองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ ตัวอย่างเช่น นโยบายอันชัดเจนของรัฐเกี่ยวกับการศึกษา ปรัชญาการศึกษา ฐานะเศรษฐกิจของชาติ หลักสูตรที่ใช้ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ และครู ผู้ใช้หลักสูตร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้รัฐบาลจะมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาอย่างจริงจัง มีปรัชญาการศึกษาที่เหมาะสม มีกำลังเงินมากเพียงพอ มีการแก้ไขหลักสูตรให้ดีเลิศเพียงใด มีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่ร่วมมือกันดำเนินงานจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุดก็ตาม ถ้าครูผู้สอนด้อยสมรรถภาพก็อาจทำให้การจัดการศึกษาล้มเหลวได้ เพราะคุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นสำคัญ ดังที่ สุนีย์ สินธุเดชะ (2527 : 161)

กล่าวถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษานั้นครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญของประเทศชาติ กล่าวคือ ครูเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาและถือว่าการศึกษาเป็นหัวใจที่จะพัฒนา เพื่อพัฒนาประเทศชาติต่อไป ซึ่งจะสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิทยาลัย วิเชียรโชติ (2515 : 37) ที่ว่า ครูเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้เป็นเป้าหมายทางการศึกษาของชาติบรรลุผลสำเร็จ ครูเป็นผู้ที่สามารถกำชะตาชีวิตของแต่ละบุคคล และเป็นผู้กำชะตาชีวิตของประเทศชาติไปด้วยพร้อมกัน คาเลฮัน และคลาร์ก (Callahan and Clark. 1977 : 193) ได้กล่าวถึงครูที่มีคุณภาพดีและการพัฒนาครูว่า ครูที่มีคุณภาพดีก็คือครูที่มีความสามารถในการทำหน้าที่ได้ 2 บทบาทคือ บทบาทนักวิชาการและบทบาทครู ดังนั้นการพัฒนาคณาจารย์ก็คือการปรับปรุงสมรรถภาพด้านความรู้วิชาการ เพื่อให้ครูมีความรู้ มีเนื้อหาวิชาดีพอที่จะถ่ายทอดความรู้ และตอบปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์และการพัฒนาความรู้วิชาครู วิธีการสอนตลอดจนเจตคติที่ดีต่ออาชีพ เพื่อครูจะได้เลือกกลวิธีถ่ายทอดความรู้ และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การที่นักเรียนจะมีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายและหลักการของหลักสูตรที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด สมรรถภาพการสอนของครูเป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญที่สุดจากองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ เพราะการเรียนการสอนเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านบรรยากาศ เทคนิค และองค์ประกอบทั้งหลายที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ถ้าครูสอนไม่เป็น ไม่รู้จักนำวิธีการสอนที่ดีมาใช้ นักเรียนก็จะรู้สึกเบื่อหน่าย และไม่เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 70)

สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (2534 : 18-19) ได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปรับปรุงของโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาดังนี้คือ

1. การจัดหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นยังมีปัญหาอยู่มาก
2. ครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิมคือการสอนแบบเน้นที่เนื้อหา ใช้วิธีบอกอธิบาย ทำรายงานเป็นส่วนใหญ่ มีการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นทักษะกระบวนการได้น้อย ทั้งนี้เป็นเพราะครูยังไม่เข้าใจวิธีการจัดการเรียนที่เน้นทักษะกระบวนการอย่างแจ่มชัด

3. การจัดหลักสูตร สนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนทำได้น้อย ส่วนใหญ่โรงเรียนจะจัดแผนการเรียนให้นักเรียนเลือกเรียน

กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (2528 : 1-8) ได้ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร

มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 เพื่อรวบรวมปัญหาและพิจารณาแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และบังเกิดผลตามจุดมุ่งหมายและหลักการของหลักสูตร พบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรไม่บรรลุจุดประสงค์นั้น มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมการสอนของครู และรวบรวมพฤติกรรมการสอนของครูพอสรุปได้ดังนี้

1. โดยทั่วไป ครูยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ยังเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน แสดงบทบาทของตนในฐานะผู้ป้อนวิชาความรู้ให้นักเรียน และนักเรียนก็เป็นผู้รับเท่านั้น
2. ครูไม่ใส่ใจในการหาความรู้ และปรับปรุงวิธีสอนให้ทันสมัยทำให้ครูขาดเทคนิคในการสอนแบบใหม่
3. ครูไม่เตรียมการสอนและขาดความรับผิดชอบในวิชาที่สอน
4. ครูไม่ใช้อุปกรณ์การสอน
5. ครูสอนไม่เต็มเวลาและไม่เต็มหลักสูตร
6. ครูสอนแล้วไม่ติดตามผลงาน

จากรายงานการประเมินผลการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาไปใช้ปีการศึกษา 2531 พบว่านักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร มีเจตคติและผลการศึกษาทางด้านการทำงานและอาชีพต่ำกว่าทุกเขตการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2534 : 111)

จากการขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ส่งผลถึงการวัดและการประเมินด้วย ดังผลการสัมมนาหลักสูตรมัธยมศึกษาระดับชาติของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในด้านการวัดผลจากการเรียนการสอนของผู้สอน พบว่าผู้สอนไม่เข้าใจแนวความคิดของการวัดผล ทำให้ไม่สามารถจัดการวัดผลและประเมินผลได้อย่างถูกต้องตามจุดประสงค์ที่วางไว้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2530 : 115-116) และจากการสังเคราะห์งานวิจัยในระดับมัธยมศึกษา 18 เรื่อง ของจิตทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์และคนอื่น ๆ (2533 : 51-54) พบว่า บุคลากรในโรงเรียนยังขาดโอกาสในการฝึกอบรม เทคนิคการสอนใหม่ ๆ เพิ่มเติม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ และมีทักษะพื้นฐานไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ อุปกรณ์ สื่อการสอนไม่เพียงพอ ผู้บริหารบางคนไม่สามารถให้คำแนะนำด้านวิชาการแก่ผู้สอนในโรงเรียน จึงทำให้ผู้สอนขาดทักษะความเข้าใจในการใช้สื่อบางประเภท

ไชยพร ตันจ๊ะตานันท์ (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในเขต

การศึกษา 8 พบว่า

1. พฤติกรรมด้านการเรียนการสอน ครูมีการใช้สื่อการสอนน้อย และการสอนเน้นไปทางด้านทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ และนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการออกไปฝึกปฏิบัติงานตามสถานประกอบการจริง

2. ด้านการวัดและการประเมินผล ครูและนักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการตั้งเกณฑ์การวัดและการประเมินผล

3. ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในด้านต่าง ๆ พบว่าเรื่องที่เป็นปัญหาอยู่มาก ได้แก่ ความไม่เพียงพอด้านอุปกรณ์การสอน อุปกรณ์ที่ใช้ฝึกงานและเครื่องมือต่าง ๆ ความไม่พร้อมด้านโรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติงานหรือสถานที่ทำการทดลอง เครื่องมือด้านวิชาชีพ ยิ่งไปกว่านั้น ยังปรากฏว่ามีความไม่เหมาะสมของจำนวนนักเรียนต่ออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ และการให้นักเรียนไปฝึกปฏิบัติในสถานที่ต่าง ๆ นอกโรงเรียน

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมา ทำให้มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก จำเป็นที่จะต้องหาแนวแก้ไข เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเมื่อวิเคราะห์นโยบายในการพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) พบว่านโยบายที่สำคัญนโยบายหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือ การเร่งพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ การสอนเชิงคิด วิเคราะห์ มีความใฝ่รู้เป็นแบบอย่างที่ดี และสามารถนำทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (กองบรรณาธิการ 2534 : 48) และเมื่อพิจารณาไปในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) พบว่าจะมุ่งเน้น การพัฒนาคน พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อคน พัฒนาโดยคน พัฒนาการจัดการ ทั้งนี้ โดยคนเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันต้องเตรียมความพร้อมก้าวสู่และยืนหยัดอยู่ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งก็ต้องพัฒนาคน พัฒนาศักยภาพคน เน้นคุณภาพของคนที่จะเข้าสู่การทำงาน (ธรรมรักษ์ การนิเทศฯ 2538:8)

ดังนั้นการพัฒนาศมรรถภาพครูให้มีคุณภาพนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวครูในด้านต่าง ๆ หลายด้านด้วยกันที่มีผลต่อสมรรถภาพการสอนของครูโดยตรง เพราะถ้าครูมีคุณภาพไม่เพียงพอแม้จะมีตำราหรืออุปกรณ์การสอนดีเพียงใดก็ตาม ผลการเรียนของนักเรียนก็ไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรเนื่องจากขาดผู้อธิบาย แนะนำ และเน้นความสำคัญให้เข้าใจ

ในทางตรงกันข้ามถ้าตำราหรืออุปกรณ์การสอนไม่ดีหรือไม่พอ แต่มีครูที่มีคุณภาพดีก็สามารถหาวิธีการให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน หรือแนะนำวิธีค้นคว้าหาความรู้ได้ เพราะว่าผลการศึกษาไม่ได้อยู่ที่การศึกษาจากตำราเพียงอย่างเดียวแต่อยู่ที่วิธีการสอน และการอบรมสั่งสอนมากกว่า ดังนั้นการที่มีครูคุณภาพดีจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ครูที่มีคุณภาพดีนั้นต้องเป็นบุคคลที่มีสมรรถภาพในการเป็นครูที่ดี (วิภา เกษรศิริระเจริญ. 2521 : 3) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูธุรกิจนั้นจะต้องมีสมรรถภาพในการสอนสูงมาก เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนบุคลากรทางวิชาการและอาชีพ ซึ่งประกอบไปด้วยความรู้และทักษะในวิชาการศึกษาทั่วไป ตลอดจนความรู้และทักษะในอาชีพ (สุโขทัยธรรมมาราช. 2532 : 22)

ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางหนึ่งในการหาข้อมูลเพื่อใช้ในการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาถึงความต้องการในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของครู-อาจารย์ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความต้องการของครูธุรกิจว่ามีความต้องการที่จะพัฒนาสมรรถภาพการสอนในแต่ละด้านมากน้อยอย่างไร เพื่อจะเป็นข้อมูลสำหรับใช้ในการวางแผนพัฒนาการสอนของครูธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลในการผลิตบุคลากรให้ตอบสนองกับความต้องการของหน่วยงานต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และด้านวิธีการพัฒนา

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจได้ตรง

กับความต้องการของครูธุรกิจ

2. เป็นแนวทางแก่ผู้สนใจและผู้บริหารการศึกษาของกรมสามัญศึกษาที่จะพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

3. เป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการผลิตบุคลากร ให้ตอบสนองความต้องการของ หน่วยงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอน 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีวะ และด้านวิธีการพัฒนา

2. ประชากร ได้แก่ครู-อาจารย์ที่ทำการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ในหมวดธุรกิจหรือ พาณิชยกรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 114 โรงเรียน รวม 337 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครู-อาจารย์ ที่ทำการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ในหมวดธุรกิจ หรือพาณิชยกรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 69 โรงเรียน รวม 227 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครูธุรกิจ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน

4.1.1 เพศ

- ชาย
- หญิง

4.1.2 อายุ

- 20 - 29 ปี
- 30 - 39 ปี
- 40 ปีขึ้นไป

4.1.3 สถานภาพสมรส

- โสด
- สมรส
- หม้าย

4.1.4 วุฒิการศึกษา

- ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
- ระดับปริญญาตรี
- ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

4.1.5 ประสบการณ์ในการสอน

- ต่ำกว่า 5 ปี
- 5 - 10 ปี
- 10 ปีขึ้นไป

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครุฑธุรกิจ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

- 4.2.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 4.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 4.2.3 ด้านการประเมินผล
- 4.2.4 ด้านการปรับปรุงวิชาชีฟ
- 4.2.5 ด้านวิธีการพัฒนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมรรถภาพการสอน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และเทคนิค วิธีการต่าง ๆ ของครุฑธุรกิจที่ได้ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประสิทธิภาพและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การมีเทคนิคในการเข้าสังคมได้ดี เข้าใจถึงความต้องการและความสนใจของนักเรียน ช่วยเหลือในกิจกรรมของนักเรียนและมีความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการจัดการ

เรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ การสอน อย่างชัดเจน มีการพัฒนา ปรับปรุงแผนการเรียนการสอนตลอดเวลา และการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึง วิธีการสอน ที่เหมาะสมของเนื้อหาที่สอน มีเทคนิคในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการประเมินผล หมายถึง ความรู้ความสามารถในการวินิจฉัยเพื่อการ แนะนำนักเรียน มีทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผลเพื่อตรวจและประเมินผลได้ ตลอดจนวิธีการ ประเมินผล และแปลผลได้

1.4 ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ ความสามารถในวิชาธุรกิจและ วิชา อื่น ๆ อย่างกว้างขวางตลอดจนความเข้าใจในความต้องการของตลาดแรงงานและการ พัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

1.5 ด้านวิธีการพัฒนา หมายถึง วิธีการและลักษณะของกิจกรรมในการพัฒนาให้ ครูธุรกิจ ได้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ เรียนการสอน ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ครูธุรกิจ หมายถึง ครู-อาจารย์ ที่ทำการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ หมวดธุรกิจ หรือพาณิชยกรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. วุฒิกการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของครูธุรกิจที่จบหลักสูตรที่มีการเรียน วิชาชีพธุรกิจ หรือวิชาการศึกษาควคู้กับวิชาชีพธุรกิจทั้งในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง ระยะเวลาที่คิดเป็นปีของการสอนตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ต่ำกว่า 5 ปี, 5-10 ปี และสูงกว่า 10 ปี

5. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจในระดับ มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

6. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง เกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดจากจำนวนนักเรียน 3 ขนาด ดังนี้

6.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป

6.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 1,500 - 2,499 คน

6.3 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 500 - 1,499 คน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ และได้เรียบเรียงนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- ✓ 1. แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาครู
- ✓ 2. แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพครู
- ✓ 3. สมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ
- 4. การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษา
- ✓ 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาครู

✓ ความหมายของการพัฒนา

การพัฒนาเป็นสิ่งจำเป็นต่อประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างมาก ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้หลายแนวคิด

✓ นางเยาว์ ชาราศรีสุทธิ และคณะ (2529 : 98) ได้กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และความสามารถของบุคคล เช่นการฝึกอบรม การให้การศึกษาและอื่น ๆ

✗ วิลาส สิงห์วิสัย และบุญเลิศ ไพรินทร์ (2532 : 60) ได้เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาบุคคลเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งหมด ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลง ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาให้คนทุกคนและทุกระดับ ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และทัศนคติอันพึงปรารถนา ของสังคม และประเทศชาติ ตลอดจนรวมทั้งการฝึกอบรม การสอนงาน การสับเปลี่ยนหมุนเวียน หรือแม้แต่กระบวนการในการพัฒนาตนเองอีกด้วย ✗

✓ ดนัย เทียนนุช (2539 : 149) ได้เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาบุคคล ในความหมายใหม่ จะหมายถึง การบูรณาการเพื่อใช้การศึกษารอบรม และการพัฒนาบุคคล การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาองค์การ ซึ่งจากการพัฒนาดังกล่าว ได้แบ่งกิจกรรมการสำคัญของการพัฒนาบุคคลออกเป็น 6 กลุ่ม

โดยอธิบายและให้ความหมายได้ดังต่อไปนี้

1. บุคลากร หมายถึง การพัฒนาบุคคลไม่ใช่เพียงผลงานรวมของกิจกรรม บางส่วน แต่เป็นการใช้ประโยชน์ทั้งหมดเพื่อการพัฒนาให้เกิดความสำเร็จในระดับสูงขึ้นของแต่ละคน และเกิดประสิทธิผลขององค์การมากกว่าด้วยวิธีการจำกัดเท่าที่เป็นไปได้ ซึ่งจะมีขอบเขตครอบคลุมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของคนในองค์การ คือ จะมีคนเข้าใหม่ การโอนย้าย การเลื่อนขั้นหรือตำแหน่ง การลดขั้นหรือตำแหน่ง การลาออก

2. การอบรม หมายถึง การมุ่งที่จะวิเคราะห์ ทำให้ความมั่นใจ และช่วยพัฒนาการเรียนรู้และหัวใจสำคัญของการฝึกอบรมก็คือ ทำให้แต่ละบุคคลสามารถทำหน้าที่ในปัจจุบันได้ดี

3. การศึกษา หมายถึง การเรียนรู้ ที่มุ่งเพื่องานในอนาคต หรือ การเปลี่ยนแปลงในความรู้ เป็นการช่วยให้แต่ละบุคคลได้มีคุณสมบัติที่จะเจริญเติบโตหรือประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของอาชีพในอนาคต

4. การพัฒนาพนักงาน หมายถึง การที่องค์การเป็นผู้ดำเนินการทำให้มั่นใจและช่วยก่อให้เกิดสิ่งใหม่ โดยผ่านการเรียนรู้ เป็นการเพิ่มโอกาสให้แก่บุคคลเติบโต ทำให้คนทำงานได้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

5. การพัฒนาอาชีพ หมายถึง การวางแผนอาชีพ ซึ่งเป็นวิธีการที่แต่ละบุคคลกำหนดเป้าหมายอาชีพ และแยกแยะวิธีการที่จะนำไปใช้สู่ความสำเร็จ

6. การพัฒนาองค์การ หมายถึง การปรับเปลี่ยนองค์การไปสู่ องค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อชนะในการแข่งขัน

จากความหมายของการพัฒนาบุคคลตามความคิดเห็นของนักวิชาการ นักการศึกษาที่กล่าว จะมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ หมายถึง การส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญ หรือทักษะในการทำงานให้ดีขึ้น พัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของผู้ปฏิบัติงานตลอดจนพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงานให้ดีขึ้น

✓ ความต้องการในการพัฒนา

ความต้องการในการพัฒนา ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้หลายแนวคิดต่อไปนี้คือ

✓ พันส์ หันนาคินท์ (2524 : 88) ที่กล่าวว่า ความจำเป็นอย่างหนึ่งในการประกอบอาชีพทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาชีพครูนั้นก็คือ การที่จะต้องตามให้ทันเหตุการณ์ ทันความ

เปลี่ยนแปลงหรือการค้นพบใหม่ ๆ ในวิชาการและวิชาชีพของครู อาชีพครูนั้นจะหยุดนิ่งไม่ได้ เพราะความรู้และวิธีการต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงเจริญขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะให้การศึกษาแก่นักเรียนได้ผลเต็มที่และทันต่อความเจริญของโลก ครูเองก็ต้องติดตามความเจริญก้าวหน้าเหล่านี้อยู่เสมอจะหยุดนิ่งไม่ได้ เพื่อที่จะได้นำเอาความรู้ใหม่ ๆ มาสอนนักเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 1-2) ได้กล่าวถึงความต้องการในการพัฒนาว่าเป็นเพราะ กระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลก "ไร้พรมแดน" และกระแสผลักดันต่าง ๆ ทำให้ประเทศต้องแข่งขันกับนานาประเทศ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา "คน" และ "คุณภาพคน" โดยเห็นว่า "คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ" ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองด้วยดี ด้วยประชากรที่มีคุณภาพ การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงเน้นคนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา โดยมุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ความต้องการในการพัฒนาบุคคลก็เพื่อเป็นการตอบสนองความเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ ทางสังคม การเมือง ความก้าวหน้าทางวิชาการสมัยใหม่ และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ ซึ่งจะเป็นการเตรียมกำลังคนที่มีอยู่ให้มีความพร้อมสำหรับนำไปพัฒนาประเทศชาติต่อไป

การพัฒนาครู

สำหรับการพัฒนาครูอาจารย์ ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับการงานทางการศึกษานั้นก็จะมีวิธีการต่าง ๆ ที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณภาพของอาจารย์ให้สูงขึ้น ซึ่งนักวิชาการและนักการศึกษาได้แสดงแนวความคิดไว้หลายท่าน อย่างเช่น

กัฟฟ์ (Gaff 1975 : 8) กล่าวว่า การพัฒนาครู มุ่งพัฒนาที่ตัวครู เป็นการพัฒนาความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลในด้านความรู้ ทักษะ การรับรู้ และเทคนิคต่าง ๆ ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์กับนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน

มัลลาลี และดัฟฟี (Mullaley and Duffy 1978 : 12) อธิบายว่า การพัฒนาครู

✓อาจารย์ เป็นกระบวนการพัฒนาความก้าวหน้าในด้านวิชาชีพของครูอาจารย์ และการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งหมายความว่า การพัฒนาครูอาจารย์นั้นจะช่วยให้ครูอาจารย์ทั้งหลายได้พัฒนาศักยภาพของความเป็นครู ซึ่งเป็นผลในการปรับปรุงการเรียนการสอน ✓

✕ ษนต์ ชุ่มจิตต์ (2531 : 170-175) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมครูอาจารย์ให้ได้นพัฒนาในวิชาชีพว่า

✕ การส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้นพัฒนาในวิชาชีพ จะแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. การส่งเสริมให้ครูอาจารย์พัฒนาวิชาชีพโดยคุรุสภา ซึ่งจะแบ่งออกเป็น

1.1 การอบรมเพื่อการศึกษาาระหว่างปิดภาคเรียนฤดูร้อน (อ.ค.ร.) จะเป็นการเปิดอบรมวิชาชีพครูต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถให้สูงขึ้น เป็นการยกระดับมาตรฐานการศึกษาด้วย

1.2 การอบรมวิชาชุดครูประถมการช่าง (พ.ป.ช.) และวิชาชุดครูมัธยมศึกษาการช่าง (พ.ม.ช.) จะเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกมีโอกาสเลื่อนวิทยฐานะความถนัดทางด้านศิลปะ การช่าง วิชาที่สอนส่วนมากเป็นวิชาเกี่ยวกับการออกแบบ เขียนแบบ ระบายสี ปั้น แกะสลัก และวิชาครู ฯลฯ

1.3 การจัดทำทัศนศึกษาสำหรับครูเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เนื่องจากวิชาชีพครูต้องแสวงหาความรู้จากประสบการณ์จริงและให้กว้างขวางทันโลกอยู่เสมอ จึงจะสามารถนำความรู้ที่นำมาอบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีประสิทธิภาพ การทัศนศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครู ในปัจจุบันนี้จะจัดทำทัศนศึกษา ระหว่างปิดภาคเรียนทุกภาคเรียน

1.4 การจัดบรรยายเพื่อเผยแพร่ความรู้ จะมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือการบรรยายทางวิชาการ การอภิปราย การโต้วาทิ ฯลฯ

1.5 การจัดให้ครูและสถานศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ มีส่วนร่วมบริการทัศนศึกษาสำหรับครู

1.6 บริการทัศนศึกษาร่วมกับการอบรมสัมมนา

1.7 การจัดพิมพ์เอกสารทางวิชาการ

2. การส่งเสริมให้ครูอาจารย์พัฒนาในวิชาชีพโดยหน่วยงานที่สังกัดซึ่งจะมีวิธีการส่งเสริมความรู้ความสามารถของครูอาจารย์ได้ดังต่อไปนี้คือ

2.1 การให้ศึกษาต่อ หมายถึง การให้ศึกษาเพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิทั้งในประเทศและต่างประเทศทุกระดับคุณวุฒิ โดยต้นสังกัดเป็นผู้อนุญาตให้ครูอาจารย์ไปศึกษาต่อตามประสงค์

2.2 การใช้เวลานอกราชการเพื่อศึกษาอบรมเพิ่มคุณวุฒิ เช่น ใช้เวลาเรียนใน

วันเสาร์วันอาทิตย์หรือในช่วงตอนเย็นของวันทำการ

2.3 การให้ครูอาจารย์เข้าฝึกอบรมในระยะสั้น เช่น 15 วัน 1 เดือน 2 เดือน หรือ 3 เดือน ตามหลักสูตรวิชาใดวิชาหนึ่งที่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาที่ครูอาจารย์สังกัด ทั้งนี้เพื่อจะได้นำความรู้ ความสามารถมาปรับปรุงการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานในด้านอื่น ๆ

2.4 การจัดให้มีการอบรม ประชุม สัมมนา และดูงาน โดยหัวหน้าสถานศึกษาและครูอาจารย์ร่วมกันจัดหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ วิธีการนี้ไม่ทำให้เสียเวลาปฏิบัติงานตามปกติมากนัก แต่ผลที่ได้รับนั้นมีมากทั้งทางด้านขวัญกำลังใจในการทำงานและประสิทธิภาพของการทำงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 57 -57) ได้กล่าวถึงนโยบาย การพัฒนาการศึกษา ในเรื่องการปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครูว่า มุ่งปรับปรุงและพัฒนาระบบ การผลิต การฝึกอบรมและการพัฒนาครูประจำการ ให้ครูมีศักยภาพเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุข รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นที่ยอมรับและยกย่องในสังคม โดยสร้างและปรับปรุงจัดจ้าน แวดล้อมต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนต่อการประกอบวิชาชีพครู

กมล สุตประเสริฐ (2539 : 12) กล่าวว่า การพัฒนาครูสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ คือ

1. เตรียมอาชีพ ได้แก่ นักศึกษาศาสตร์ ซึ่งได้รับการพัฒนาเพื่อรับประกาศนียบัตร หรือปริญญาวิชาชีพครู

2. ระหว่างจ้างรายปี มีฐานะเป็นครูชั่วคราวเพื่อรอการทดลองรับเข้าเป็นครู

3. เป็นครูวิชาชีพ ครูที่ผ่านการประเมินผลแล้ว 4 ปี ได้รับเข้าเป็นครูประจำการ

4. ผู้เชี่ยวชาญ (Accomplished)

จากแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้วพอที่จะสรุปได้ว่า การพัฒนาครู จะเป็นกระบวนการช่วยให้ครูเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความชำนาญ อย่างมีระเบียบแบบแผน ตลอดจน การพัฒนานิสัยแห่งความคิด เจตคติที่ดีในการทำงาน มีขวัญ กำลังใจที่ดี มีสมรรถภาพในการทำงาน ก่อประ โยชน์ให้เกิดขึ้นกับการปฏิบัติหน้าที่ และมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลใน การดำเนินงานทั้งต่อตัวเอง สถาบันการศึกษาและต่อประเทศชาติ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาวิชาชีพครู ให้เป็นที่ยอมรับและยกย่องในสังคมต่อไป

✓ แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพครู

✓ ความหมายของสมรรถภาพ

คำว่า "สมรรถภาพ" มีผู้ให้นิยามไว้หลายประการดังนี้

กูด (Good. 1973:121) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถภาพ คือ ทักษะ (skill) มโนทัศน์ (concept) และทัศนคติ (attitude) ที่ต้องมีในการทำงานทุกชนิด และสามารถนำเอาวิธีการและความรู้พื้นฐานไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ปฏิบัติจริง

กมล สุดประเสริฐ และคนอื่น ๆ (2523 : 3) ได้สรุปไว้ว่า สมรรถภาพหมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ อุปนิสัย หรือบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาได้

กษมา สารสมุทร (2524 : 13) กล่าวว่า สมรรถภาพก็คือความรู้ ความสามาถ ความเข้าใจ ความสำคัญ ที่แสดงออกให้สังเกตได้และวัดได้

สรุป สมรรถภาพ หมายถึง คุณสมบัติ บุคลิกภาพ พฤติกรรมของบุคคล ที่ทำให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ✓

✓ ความหมายของสมรรถภาพครู

สมรรถภาพครูจะเป็นที่สนใจของนักการศึกษาไทยและต่างประเทศเป็นอย่างมาก ทำให้ได้คำจำกัดความของคำว่าสมรรถภาพครู (Teacher Competencies) ไว้มากมาย แต่ที่สำคัญ ๆ มีดังต่อไปนี้คือ

สาโรช บัวศรี (2515 : 14) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพครูว่าหมายถึง ความสามารถในการทำการสอนได้เป็นอย่างดี สามารถอบรมแนะแนวการปกครอง และทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน สามารถเป็นครูชั้นอาชีพ สำหรับความมีน้ำใจนั้น ได้แก่มีน้ำใจที่จะมุ่งฝึกสอนอบรมศิษย์อย่างเต็มที่ มีน้ำใจที่จะบังคับและฝึกอบรมตนเอง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ และมีน้ำใจที่จะวางตนให้สมเกียรติของครู

✕ราซิก (Razik. 1972 : 15-64) ได้เสนอรูปแบบของการฝึกครู ระดับประถมศึกษา สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา โดยแสดงให้เห็นว่าในการที่จะส่งเสริมให้ครูหรือนักศึกษาคือเป็นครูที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องฝึกฝนให้เกิดสมรรถภาพในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน สมรรถภาพสำคัญด้าน

หนึ่งก็คือสมรรถภาพด้านการสอนซึ่งได้แก่ความสามารถที่จะผสมผสานความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ
คุณลักษณะของผู้เรียน สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน คุณลักษณะของการจัดการสอนและ
กระบวนการสอน ซึ่งรวมถึงการให้เนื้อหาวิชาและการใช้ยุทธวิธีในการสอนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์
ในการทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

เวอร์เนอร์ (Verner. 1973 :1-13) ได้สำรวจสมรรถภาพของการเป็นครูใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา และพบว่า ครูมัธยมศึกษาที่มีสมรรถภาพ 4 ด้าน คือ

1. ด้านปฏิสัมพันธ์ (interaction) ประกอบด้วย
 - 1.1 ให้คำแนะนำที่ชัดเจนกับนักเรียนได้
 - 1.2 จัดแบบแผนของการสื่อความหมายแบบต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์
ภายในห้องเรียนได้
 - 1.3 ตอบสนองต่อพฤติกรรมของนักเรียนได้
 - 1.4 แก้ไขพฤติกรรมที่แตกต่างจากนักเรียนอื่นได้
 - 1.5 ช่วยแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องได้
 - 1.6 ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้
 - 1.7 สนองตอบตามความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล
 - 1.8 มีวิธีการสัมภาษณ์สอบถามนักเรียนได้หลาย ๆ วิธี
 - 1.9 ทำงานเป็นคณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ด้านการจัดการและด้านการเรียนการสอน (management and instruction) ประกอบด้วย
 - 2.1 มีกลวิธีในการสอนที่เหมาะสม
 - 2.2 มีหลักเกณฑ์จากข้อมูลในการจัดกลุ่มการเรียน
 - 2.3 มีระบบการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ แบบ
 - 2.4 นำอุปกรณ์การสอนและทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์
 - 2.5 สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 - 2.6 ระบุจุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
 - 2.7 จัดแหล่งทรัพยากร และวัสดุอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพต่อการนำมาใช้ประกอบ
กิจกรรมการเรียนการสอนได้
 - 2.8 วางแผนจัดกิจกรรมร่วมกับนักเรียนได้

- 2.9 มีเทคนิคในการหาข้อมูลจากนักเรียนได้
- 2.10 ใช้คำถามได้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน
- 2.11 ใช้วิธีการเสริมกำลังในทางบวกให้กับนักเรียนได้
- 2.12 สร้างสามัญสำนึกแก่นักเรียนได้
- 2.13 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของวัฒนธรรมหลาย ๆ ด้านให้

นักเรียนได้

- 2.14 กำหนดแผนการสอนได้
- 2.15 เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์ได้เหมาะสมตาม

หลักจิตวิทยา

- 3. ด้านการประเมินผล (evaluation) ประกอบด้วย
 - 3.1 วิจัยนัยเพื่อการแนะนำนักเรียน
 - 3.2 สร้างเครื่องมือวัดผลเพื่อตรวจและประเมินผลได้
 - 3.3 จัดวิธีการประเมินผลและแปลผลได้
- 4. ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ (professional growth) ประกอบด้วย
 - 4.1 สามารถปรับปรุงพฤติกรรมการสอนโดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินใช้
 - 4.2 สามารถเข้าร่วมในโปรแกรมการพัฒนากทางด้านวิชาชีพได้
 - 4.3 มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

ลินชี (Lindsey 1973 : 181) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพครูไว้ว่า ครูที่มีสมรรถภาพจะต้องสามารถจัดการเรียนการสอน วางแผนการสอนการจัดชั้นเรียน รับผิดชอบและให้ความรู้ในการฝึกตนเองเสมอ ๆ และจะเป็นบุคคลที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง

จากเอกสารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกน (Proposal Development Team School of Teacher Education Michigan State University and Lansing School District 1975 : 14-20) รายงานไว้ว่าทางมหาวิทยาลัยได้เชิญผู้บริหาร ครูระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา ตัวแทนครูจากชนบทหรือร่วมกัน 3 วัน เพื่อหาคำนิยามของสมรรถภาพ ในที่สุดที่ประชุม ได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

- 1. สมรรถภาพเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและวัดได้
- 2. สมรรถภาพทั่วไป (Generic Competencies) เป็นพฤติกรรมการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถวัดและสังเกตได้จากการปฏิบัติงานของครู เช่น การสอนแบบสืบสวน

สอบสวน การใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเด็ก การใช้สื่อการสอนอย่างคุ้มค่า

3. ครูที่มีสมรรถภาพ สามารถทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมได้ตามจุดมุ่งหมายที่ครูตั้งไว้
โคเกอร์ (Coker 1976:54) ได้อธิบายถึงสมรรถภาพของครูไว้ว่าเป็น ความสามารถในการ
ในการแก้ปัญหาที่เผชิญ ครูที่สามารถแก้ปัญหาได้ในด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว ก็เรียกว่ามี
สมรรถภาพเฉพาะด้าน ครูที่มีสมรรถภาพสูงก็คือผู้ที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทุกชนิด

ฮอลล์ และ โจนส์ (Hall and Jones 1976: 48-49) สรุปว่าสมรรถภาพครูควร
จะครอบคลุมอยู่ในองค์ประกอบต่อไปนี้

1. สมรรถภาพด้านความรู้ (Cognitive Competencies) เป็นความรู้ ความเข้าใจ
ทั้งในเนื้อหาวิชา ทฤษฎีจิตวิทยา ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอน ความมีมนุษยสัมพันธ์

2. สมรรถภาพด้านเจตคติ (Affective Competencies) ซึ่งเกี่ยวกับค่านิยม ทัศนคติ
และความชื่นชม

3. สมรรถภาพในด้านการปฏิบัติ (Performance Competencies) ซึ่งจะ
เป็นพฤติกรรมที่จะต้องอาศัยพื้นความรู้ ตามสมรรถภาพในข้อ 1, 2 มาก่อน

4. สมรรถภาพในด้านการปฏิบัติที่จะเกิดผลต่อการเรียนรู้ (Consequence
Competencies)

5. สมรรถภาพในการศึกษาค้นคว้า (Exploratory or Expressive
Competencies)

บอริช (Borich. 1977 : 6-8) ได้แบ่งสมรรถภาพของครูออกเป็นสามด้านด้วยกัน
โดยเป็นสมรรถภาพที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทั้งสิ้นคือ

1. สมรรถภาพด้านความรู้ หมายถึง ความรู้ด้านเนื้อหาและความรู้ด้านกระบวนการ
เช่น กระบวนการสอน การจัดการในชั้นเรียน เป็นต้น สมรรถภาพด้านความรู้ของครูนี้สามารถ
วัดได้โดยใช้แบบทดสอบ หรืออาจจะใช้การสังเกตจากการปฏิบัติงานของครูก็ได้

2. สมรรถภาพด้านการปฏิบัติ หมายถึง พฤติกรรมด้านการสอนของครูในชั้นเรียน ซึ่ง
สามารถวัดได้ โดยการสังเกตจากการปฏิบัติ การสอนของครูในชั้นเรียนหรือใช้แบบสอบถาม
จากผู้เรียนทั้ง โดยทางตรงและทางอ้อมก็ได้

3. สมรรถภาพด้านผลการปฏิบัติ หมายถึง การที่ครูใช้สมรรถภาพด้านความรู้ และด้าน
การปฏิบัติไปเป็นเครื่องมือให้ผู้ประสบผลสำเร็จในการเรียนตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ การวัด
สมรรถภาพด้านนี้ของครูวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน

ไวแกนต์ (Welgand. 1977 : 6) มีความเห็นว่า ครูจะมีคุณภาพหรือสมรรถภาพได้จะต้องมีทักษะพื้นฐาน 7 ประการคือ

1. ทักษะในการประเมินผลลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก
2. ทักษะในการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. ทักษะในการสร้างแรงจูงใจ
4. ทักษะในการใช้คำถาม
5. ทักษะในการจัดลำดับชั้นการสอน
6. ทักษะในการวัดและการประเมินผล
7. ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์

พินส์ หันนาคินท์ (2521 : 181-182) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูว่า ผู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพครูจะต้องมีความสามารถ (Competency) ในด้านต่าง ๆ คือ

1. มีความรู้ ความสามารถในวิชาสามัญทั่วไป (General Education) ซึ่งถือว่าเป็นวิชาพื้นฐานที่จะสร้างความเป็นมนุษย์ที่เหมาะสมแก่สังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่

2. มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่จะนำไปใช้สอน (Major and Minor Field of Study) ได้แก่ วิชาที่เตรียมไว้สอบ อาจเป็นวิชาการหรือวิชาชีพก็ได้

3. มีความสามารถในด้านวิชาชีพ (Professional) เพื่อสร้างความสามารถในการใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่จะนำไปประกอบอาชีพให้ได้ผลดี เช่น การสอนจะต้องรู้ทั้งวิธีการสอนทั่วไป และวิธีการสอนในแต่ละแขนงวิชา

สรุป สมรรถภาพครู คือ ความสามารถของครูซึ่งแสดงออกในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติและบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน การอบรม การแนะแนว การปกครอง การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การสร้างสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้นักเรียน พัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

P สมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ

การเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ จะต้องมีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไปเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดี และนำเอาความรู้ความสามารถที่เรียนมา นำไปใช้ประโยชน์

การศึกษาจะบรรลุจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของครูที่จะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่นักเรียนได้ดีเพียงใด ครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาชีพจะต้องมีความรู้ทั้งทางด้านวิชาชีพ วิชาสัมพันธ์และวิชาครู (ถาวร สารวิทย์ : 89-90)

กรมอาชีวศึกษา (2521 : 7) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องการจัดการศึกษาสายอาชีพ ได้กล่าวถึงครูสอนวิชาชีพว่า มีลักษณะที่แตกต่างจากครูสอนวิชาสามัญ โดยครูสอนวิชาชีพจะมีลักษณะ 5 ประการคือ

1. เป็นผู้ที่มีทักษะในการทำงาน
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในงานอาชีพมาแล้วพอสมควร
3. เป็นผู้ที่มีการตัดสินใจดี เป็นตัวอย่างอันดีของนักเรียน
4. เป็นผู้ที่มีความชำนาญในการสอน มีหลักวิชาครู รู้จักใช้อุปกรณ์การสอน และเข้าใจ

หลักการวัดผลดี

5. เป็นผู้ซึ่งช่องทางในการประกอบอาชีพแก่นักเรียน

ประกาศรี อมรสิน (2533 : 536-537) กล่าวว่าเนื้อหาวิชาธุรกิจเกือบทุกวิชามักจะเป็นวิชาที่ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ทางวิชาการหรือภาคทฤษฎีส่วนหนึ่ง และการฝึกฝนปฏิบัติอีกส่วนหนึ่ง โดยที่วิชาแต่ละวิชาทางธุรกิจจะหมายถึงเนื้อหาสาระ ความรู้ทางวิชาการรวมถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วยนั้น ฉะนั้นบทบาทของครูจึงมีส่วนสำคัญและเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงบุคลิกภาพเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์อยู่เสมอรวมทั้งมีเทคนิคการสอนที่เร้าใจและจูงใจให้นักเรียนเกิดความต้องการและสนใจที่จะเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องมีบทบาทเป็นครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูผู้สอนวิชาธุรกิจ ควร มีสมรรถภาพที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. มีบุคลิกภาพส่วนตัว ซึ่งก็คือการที่ครูควรมีบุคลิกภาพของการเป็นครู หรือที่เรียกว่า "มีวิญญาณของความเป็นครู" อันประกอบไปด้วย การแต่งกายที่เหมาะสม มีความสุภาพอ่อนโยน มีความเมตตากรุณา มีขันติ มีความกระตือรือร้น มีลักษณะเป็นผู้นำ มีอารมณ์ขัน มีศรัทธาและความภูมิใจในความเป็นครูของตน นอกจากนั้น ครูที่สอนวิชาธุรกิจ ควรมีบุคลิกลักษณะเป็นนักธุรกิจประกอบกันและต้องมี "วิญญาณของความเป็นนักธุรกิจ" ด้วยซึ่งก็คือความคล่องแคล่วว่องไว มีทัศนะที่กว้างไกล มีการบริหารเวลาและวางแผนอย่างเหมาะสม มีความเที่ยงธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และคุณธรรม มีความอดทนขยันหมั่นเพียร มีความพยายามไม่ท้อถอย ดังนั้นครูผู้สอนธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีบุคลิกกรรมในหลายลักษณะด้วยกันเพื่อเป็นแบบอย่างและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่

ผู้เขียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจและก่อให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้

2. มีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง โดยที่มิใช่จะมีความรู้แต่เพียงในตำราหรือความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ครูผู้สอนวิชาธุรกิจจำเป็นต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การลงทุนและอื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของวิชาธุรกิจ

3. มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน โดยในรายวิชาที่สอนนั้นควรจะต้องทำความเข้าใจและแสวงหาความรู้ในรายละเอียดวิชาที่อยู่ในหลักสูตรรายวิชานั้น เพื่อจะนำมาวางแผนการสอนเรียงลำดับยากง่าย ความต่อเนื่องของรายละเอียดเนื้อหา เป็นต้น

4. มีความสามารถในการสอน ความสามารถในการสอนของครูธุรกิจนั้นขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีสอน ซึ่งเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ครูทุกคนควรจะต้องฝึกฝนและปฏิบัติให้เกิดความชำนาญและทักษะ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และองค์ประกอบที่จะสามารถทำให้ครูผู้สอนมีเทคนิคการสอน ที่มีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ "KASH" ซึ่งประกอบไปด้วย

4.1 K = Knowledge คือ ความรู้ในเนื้อหาวิชา มีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษาและจุดมุ่งหมายของวิชาที่สอน

4.2 A = Attitude คือ ทศคติ และเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูสอน

4.3 S = Skill คือ ทักษะในการสอน มีความสามารถในการวางแผนการสอน เข้าใจในหลักการเรียนรู้และการสอน มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีความสามารถในการสอน เป็นต้น

4.4 H = Habit คือ มีนิสัยรักความเป็นครู รักการสอน มุ่งความสำเร็จ และประสิทธิภาพในการสอน

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ทางบริหารธุรกิจระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อุดลย์ จาตุรงค์กุลและคนอื่น ๆ (2525 : 45) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีของอาจารย์ผู้สอนวิชาธุรกิจ ในระดับอุดมศึกษาว่ามี 5 ประการคือ

1. บุคลิกภาพดี คือ การแต่งกาย มนุษย์สัมพันธ์ ความประพฤติ การปฏิบัติตน

2. ความรู้ดี คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างถ่องแท้และมีความรู้ทันสมัย

ทันเหตุการณ์

3. ประสบการณ์ดี คือ มีประสบการณ์ในทางธุรกิจที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียน

การสอน

4. มีความรับผิดชอบ คือ มีการเตรียมการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีความตรงต่อเวลา หมั่นตรวจสอบตัวเอง รับผิดชอบตัวเองและวิชาชีพ

5. มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ คือ รู้จักนำเอาวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับวาระโอกาสและปัญหาจนทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพได้

วิฑูรย์ อุปถัมภ์ (2530 : ช-ค) ได้ศึกษาสมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพในวิทยาลัยครู พบว่า สมรรถภาพที่จำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยมีดังต่อไปนี้

1. ด้านคุณลักษณะและเจตคติได้แก่
 - 1.1 มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่
 - 1.2 มีความเสียสละอุทิศเวลาเพื่องาน
 - 1.3 ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ใจกว้างใจได้
 - 1.4 มีเจตคติที่ดีต่องานในอาชีพ
 - 1.5 ชยัน คล่องแคล่ว กระตือรือร้น
 - 1.6 มีสุขภาพกายและจิตดี
 - 1.7 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 1.8 ใจคอหนักแน่นควบคุมอารมณ์ได้
 - 1.9 เคารพกฎหมาย ระเบียบ วินัย และข้อบังคับของสถาบัน
 - 1.10 มีมนุษยสัมพันธ์ดี เคารพผู้บังคับบัญชา
 - 1.11 แต่งตัวเรียบร้อย สะอาด ทำทางเหมาะสม
 - 1.12 มีลักษณะความเป็นผู้นำ
2. ด้านความรู้และทักษะ
 - 2.1 มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพเฉพาะ
 - 2.2 มีทักษะและประสบการณ์ทางวิชาชีพ
 - 2.3 มีความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในวิชาชีพเฉพาะ
 - 2.4 รู้จักวิเคราะห์ปัญหา หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ
 - 2.5 มีความรู้เกี่ยวกับการแนะแนววิชาชีพ
 - 2.6 มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู
 - 2.7 มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพสัมพันธ์

- 2.8 มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น
3. ด้านเทคนิควิธีสอน
- 3.1 ให้ความชัดเจนในการสาธิตอุปกรณ์การสอน
- 3.2 รู้จักวางแผนการสอน
- 3.3 รู้เทคนิคการสร้างความก้าวหน้าให้กับนักเรียน
- 3.4 รู้จักสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน
- 3.5 รู้จักวิธีสอนในชั้น
- 3.6 รู้เทคนิคการบูรณาการวิชาชีพเฉพาะกับวิชาอื่น
- 3.7 รู้การจัดระเบียบภายในห้องเรียน
- 3.8 รู้เทคนิคในการสอนหลายแบบ
- 3.9 รู้เทคนิคการทดสอบและประเมินผล
- 3.10 รู้การใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
- 3.11 รู้ลำดับการสอนตามหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจในระดับมัธยมศึกษา

หลักการและจุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2523 : 3 - 8) ได้กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจไว้ดังนี้

การศึกษาทั่วไป (General Education) เป็นเสมือนหนึ่งการเตรียมเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับภาวะแวดล้อมได้ ก็น่าจะถือว่าวิชาธุรกิจเป็นการเตรียมเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับภาวะแวดล้อมทางธุรกิจได้

วิชาธุรกิจ เป็นการศึกษาอบรมแบบหนึ่งซึ่งช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ของการศึกษาทั่วไป ซึ่งนอกจากเป็นการให้การศึกษาทั่วไปในทุกระดับแล้ว ยังช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเข้าสู่อาชีพทางธุรกิจหรือถ้ากำลังประกอบอาชีพธุรกิจอยู่แล้วก็สามารถทำให้ก้าวหน้าในอาชีพยิ่งขึ้น

หลักการของวิชาอาชีพธุรกิจ

หลักการของวิชาอาชีพธุรกิจ คือ วิชาอาชีพธุรกิจเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งหมดและเป็นเตรียมนักเรียนเพื่องานทางธุรกิจหรืออาชีพธุรกิจ วิชาอาชีพธุรกิจไม่ควรเป็นการศึกษาโดย

เฉพาะสำหรับกลุ่มนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนธุรกิจเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจย่อมแทรกซึมอยู่กับกิจกรรมประจำวันได้ หรือสามารถนำไปใช้เสริมอาชีพอื่นได้เป็นอย่างดี

จุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ

1. เพื่อให้นักเรียนทุกคนเข้าใจหลักการที่จำเป็นอันเกี่ยวกับธุรกิจ และเศรษฐกิจตลอดจนความสัมพันธ์ของทั้ง 2 อย่าง เพื่อที่จะให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่พร้อมด้วยสติปัญญาของสังคมปัจจุบัน

2. เพื่อให้มีความสามารถในทักษะต่าง ๆ และความรู้ที่ตลาดต้องการเป็นการเตรียมนักเรียนให้ถึงมาตรฐานที่พร้อมจะเริ่มประกอบอาชีพในวงการธุรกิจ การมีสมรรถภาพในการใช้ทักษะต่าง ๆ ในภาวะแวดล้อมของธุรกิจ เรียกว่า "สมรรถภาพในอาชีพ" (Occupational Intelligence)

3. เพื่อให้ประโยชน์ส่วนบุคคล ข้อนี้เป็นที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนที่มีแผนจะศึกษาต่อไปในชั้นที่สูงขึ้น สำหรับผู้ที่มีโครงการประกอบอาชีพอื่น ที่ไม่ต้องการความสามารถ ในการพิมพ์หรือตัวเลข แต่ต้องการทักษะเพียงเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองโดยอ้อม

แม้จุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจเพื่อศึกษาเทคนิคในการประกอบอาชีพ แต่การในโรงเรียนจะมุ่งฝึกแต่อาชีพอย่างเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องสอนคุณค่าของการมีวัฒนธรรมอันดีตลอดจนการระเบียบวินัยให้นักเรียนได้ซาบซึ้งด้วย เพื่อที่จะได้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีต่อสังคม จึงจำเป็นต้องสอนวิชาอื่นที่จำเป็นด้วย เพื่อเน้นหนักการศึกษาเพื่อการเป็นพลเมืองดี (Education of Citizenship)

จุดมุ่งหมายการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ

จุดมุ่งหมายการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อสมรรถภาพทางอาชีพ เป็นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเริ่มประกอบอาชีพธุรกิจให้มีความรู้และทักษะต่าง ตามที่ตลาดแรงงานต้องการ

2. เพื่อสมรรถภาพในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพเพราะในวงการธุรกิจมักมีอาชีพและสิ่งประดิษฐ์ใหม่เกิดขึ้นเสมอ จึงต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง

3. เพื่อนำวิชาอาชีพธุรกิจไปใช้ประโยชน์ส่วนบุคคล วิชาอาชีพธุรกิจส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ส่วนตัวได้เป็นอย่างดี กลมกลืนกับชีวิตประจำวัน การสอนในโรงเรียนมัธยมจึงให้ความรู้ทักษะที่จะนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวและเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพได้ด้วย

4. เพื่อสมรรถภาพของธุรกิจสำหรับผู้บริโภค วิชาอาชีพธุรกิจจะให้ความรู้พื้นฐานให้นักเรียนมีสมรรถภาพในการซื้อและใช้สินค้าและบริการโดยเน้นทักษะผู้บริโภค

5. เพื่อสมรรถภาพทางเศรษฐกิจสังคม เนื่องจากธุรกิจมีสภาพเป็นเศรษฐกิจและสังคม การสอนจึงคำนึงถึงปรัชญาที่จำเป็นในการมีชีวิตร่วมกัน และก่อให้เกิดปรัชญาในการดำรงชีพ

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวจะเห็นว่าการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ เป็นผู้บริโภคที่ฉลาด และมีความรู้พื้นฐานทางด้านอาชีพ อันมีส่วนที่จะช่วยให้สามารถดำรงชีพอยู่อย่างมีความสุข รายวิชาต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ ทักษะดังกล่าวจะแบ่งง่าย ๆ (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2523 : 13 14) เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. วิชาที่มีเนื้อหาเป็นทฤษฎี หลักเกณฑ์ เช่น วิชาความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้บริโภคงานสำนักงาน
2. วิชาที่เป็นการปฏิบัติ นักเรียนจะเรียนรู้ได้ด้วยการฝึกปฏิบัติ เช่น นิมนต์ติด คอมพิวเตอร์
3. วิชาที่เป็นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติผสมกัน นักเรียนจะต้องเรียนเนื้อหาทฤษฎีควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ เช่น ระเบียบการเงิน บัญชี

หลักการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน ครูผู้สอนจะต้องจัดสภาพภายในและภายนอกของผู้เรียนให้พร้อมที่จะให้เกิดการเรียนรู้แล้วจึงจัดเหตุการณ์การสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งควรมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนสมรรถภาพได้ครบถ้วน ฉะนั้นครูผู้สอนไม่ควรใช้วิธีการสอนแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว ควรใช้วิธีการสอนหลายรูปแบบผสมผสานกัน เพื่อก่อให้เกิดนักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และมีเจตคติที่ดี เนื่องด้วยรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาอาชีพธุรกิจ ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาความรู้หลายลักษณะ (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2523 : 37) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. บทเรียนที่ให้ความรู้หรือข้อเท็จจริง เช่น วิชาธุรกิจทั่วไป ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแบบเรียน และเพิ่มเติมด้วยข้อเท็จจริงของครู หรือค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือตำราแบบเรียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสอนบทเรียนที่เป็นลักษณะให้ความรู้นี้จะเกิดขึ้นก็ด้วยการถามตอบ การตั้งคำถามของครูสามารถตั้งจุดมุ่งหมายได้หลายประการ เช่น ถามเพื่อทบทวนความรู้เดิม ถามเพื่อให้อธิบายความ ถามเพื่อให้นักเรียนเปรียบเทียบ ถามเพื่อให้นักเรียนให้เหตุผล และถามเพื่อให้นักเรียนให้เหตุผล และถามเพื่อให้สังเกตวินิจฉัย

2. บทเรียนที่ฝึกทักษะในการใช้มือ เช่น วิชาพิมพ์ดีด ปฏิบัติสำนักงาน ชวเลข เป็นลักษณะ ความรู้ที่ต้องสร้างเสริมทักษะในการใช้มือ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บนรากฐานกฎการเรียนรู้ซึ่งในการสอนบทเรียนลักษณะนี้ มีขั้นตอนของการดำเนินการสอนดังนี้คือ

2.1 ขั้นเตรียม หมายถึง การทบทวนบางส่วนของท่านักเรียนที่มีความสามารถแล้ว

2.2 ขั้นสาธิต ครูแสดงให้นักเรียนดูว่าต่อไปจะปฏิบัติอะไร และปฏิบัติอย่างไร

2.3 ขั้นฝึกหัดของนักเรียน เมื่อครูแสดงให้ดูและจัดข้อสงสัยของนักเรียนแล้วให้นักเรียนเริ่มฝึกทักษะ

2.4 ขั้นวิเคราะห์นักเรียนแต่ละคน ระหว่างนักเรียนทำการฝึก ครูจำเป็นต้องวิเคราะห์งานที่นักเรียนแต่ละคนทำให้เร็วที่สุด เพื่อสำรวจเทคนิคที่ไม่ถูกต้องและแก้ไขวิธีการที่ผิดก่อนจะกลายเป็นนิสัย

3. บทเรียนที่เป็นกฎเกณฑ์ เช่น วิชาบัญชี การสอนบทเรียนที่เป็นกฎเกณฑ์นั้นส่วนใหญ่สอนให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ ลำดับหลักการเรียนรู้ คือ

3.1 จูงใจให้เห็นคุณค่า ของการเรียนรู้หลักเกณฑ์นั้น

3.2 อธิบายหลักเกณฑ์ใหม่ ครูอธิบายหลักเกณฑ์ใหม่โดยแสดงบนกระดานดำเนินขั้นตอน

3.3 การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ นักเรียนอภิปรายและจัดข้อสงสัยในหลักการแล้วให้นักเรียนปฏิบัติโดยใช้หลักเกณฑ์นั้น ๆ เพื่อฝึกทักษะในการคิด และนำหลักเกณฑ์ไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าบทเรียนจะอยู่ในลักษณะใดก็ตาม

ประกาศรี อมรสิน (2533 : 516) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจในระดับมัธยมศึกษา ควรจะเป็นการให้ความรู้ และทักษะ เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะออกไปทำงานในวงการธุรกิจได้และสามารถศึกษาต่อขึ้นไปใน ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น นอกจากนั้นยังสามารถปรับตนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง ทางด้านธุรกิจ เศรษฐกิจและ สังคม การให้การศึกษาทางวิชาธุรกิจในระดับนี้ ควรจะต้องพิจารณาถึงระดับอายุ และระดับการศึกษาควบคู่กัน นักเรียนในระดับนี้มีโอกาสเข้าสู่วงการธุรกิจได้ก็แต่เพียงเป็นลูกจ้างหรือพนักงาน ในองค์การธุรกิจ ซึ่งอาจจะมีส่วนน้อย ที่จะได้มีโอกาสเป็นเจ้าของธุรกิจด้วยตนเอง ฉะนั้นการเตรียมนักเรียน ในระดับนี้ก็เพียงให้มีอาชีพที่สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้เท่านั้น ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจก็เพียงแต่ฝึกอบรมให้มีความรู้ และ

ทักษะที่จะออกไปทำงานหรือเรียนต่อในสายวิชาธุรกิจที่อยู่รอบตัวเท่านั้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า กิจกรรมทางธุรกิจได้แทรกซึมอยู่กับกิจวัตรประจำวันของทุกคน การให้ความรู้ และทักษะแก่นักเรียน จึงควรสร้างความเข้าใจในหลักการที่จำเป็นเกี่ยวกับธุรกิจ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความสัมพันธ์ของธุรกิจ และสังคมเศรษฐกิจ และจะต้องแนะนำวิธีการในการนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชานี้ต่อไป

วิชาธุรกิจที่จัดสอนในระดับมัธยมศึกษาควรพิจารณาถึงหลักการ 2 ประการ คือ

1. การให้การศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางธุรกิจ ความหมายของวิชาธุรกิจ กิจกรรมทางธุรกิจ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีแนวความคิดและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับธุรกิจ และพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้จักใช้สินค้าและบริการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามสภาพและฐานะทางเศรษฐกิจของตน มีกิจนิสัยที่ดีในการบริโภค รู้จักประหยัด รู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน รู้จักแก้ปัญหาในการครองชีพ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ

2. การให้การศึกษาเกี่ยวกับความรู้ และทักษะในงานอาชีพทางธุรกิจเพื่อเป็นพื้นฐานหรือเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะก้าวเข้าสู่อาชีพทางธุรกิจ กิจกรรมที่จะต้องทำงานในอาชีพธุรกิจ ผูกอบรมให้มีความรู้และทักษะในงานสำนักงาน งานพิมพ์ดีด งานการชาย งานด้านประชาสัมพันธ์ เป็นต้น และให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทางธุรกิจ และเสริมสร้างจรรยาบรรณในงานอาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นิคม ช่วยปลัด (2522 : 7-8) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินสมรรถภาพของครู ในเขตการศึกษา 3 โดยรวบรวมจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ในเขตการศึกษา 3 สรุปสมรรถภาพที่สำคัญในด้านการสอนของครูได้ 3 ประการ คือ

1. คุณลักษณะทางวิชาการและการสอน ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้ดี ใฝ่หาความรู้ และวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ใช้เทคนิคการสอนหลายแบบ มีความถนัดในทางวิชาที่สอนเป็นอย่างดี

2. มีสัมพันธ์ภาพกับนักเรียน คือ ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง ช่วยเหลือเด็กช่วยแก้ปัญหา

และร่วมกิจกรรมกับนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน

3. คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานทั่วไป เช่น มีความรับผิดชอบสูง ช่วยงานโรงเรียนและภูมิใจในอาชีพ

กรมสามัญศึกษา (2523) ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะของครูที่กรมสามัญศึกษาต้องการ โดยกล่าวถึงความต้องการครูวิชาการงานไว้ดังนี้

ลักษณะทั่วไป

1. มีความรู้เกี่ยวกับวิชาครู
2. มีความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่
3. มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีจริยธรรมและรักวิชาชีพของครูอย่างแท้จริง

ลักษณะเฉพาะ

ลักษณะเฉพาะและวุฒิของครูสายปฏิบัติการสอน กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ มีดังนี้

1. หมวดวิชาการงาน ต้องการครูที่มีลักษณะสำคัญด้านวิชาการ 2 ประการด้วยกัน คือ

1.1 มีความรู้พื้นฐานครอบคลุมเนื้อหาของ 6 งาน ในหลักสูตรวิชาการงาน คือ การดูแลรักษาบ้าน งานช่างในบ้าน งานเกษตร ก (พืช) งานเกษตร ข(สัตว์ งานเย็บเสื้อผ้า งานอาหารและโภชนาการ)

- 1.2 วิชาเอกและโท ที่ศึกษาลึกลงไปในขอบข่ายของงาน 6 งาน ในข้อ 1.1

2. หมวดวิชาอาชีพ ได้แก่วิชา ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม ธุรกิจศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ลักษณะครูในหมวดนี้ ควรจะสอนได้หลายรายวิชาที่สัมพันธ์กันอย่างน้อย 2 วิชา จะอยู่ในหมวดเดียวกัน หรือต่างหมวดกันก็ได้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของกรมสามัญศึกษา

ลาย์นั้ จันทรวิริช (2524 :13) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูการงานที่โรงเรียนต้องการ ปรากฏดังนี้

คุณลักษณะทั่วไป

1. มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีระเบียบวินัย
2. มีจริยธรรมและรักอาชีพ
3. สามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ เป็นอุปกรณ์การสอนได้
4. ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนอยู่เสมอ
5. เข้าใจจิตวิทยาเด็กวัยรุ่น และเข้ากับนักเรียนได้ดี

6. มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้ากับคณะครูและประชาชนได้ดี

ด้านการสอน

1. สามารถสอนได้หลาย ๆ วิชาในกลุ่มวิชาการงาน

2. เคยผ่านการอบรม หรือเรียนวิชาครุมาแล้ว

วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง (2526) ได้ศึกษาลักษณะครูสอนวิชาชีพ หรือครูสอนกลุ่มการทำงานที่หน่วยผู้ใช้ครูต้องการ ผลการวิจัยเฉพาะระดับมัธยมศึกษา พบว่า

ผู้เกี่ยวข้อง (ครู ผู้บริหาร ข้าราชการ นักเรียน) มีความเห็นว่า ครูสอนวิชาชีพจะต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ เช่น ความสามารถในการจัดและปรับเนื้อหาวิชา การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ การเก็บรักษาและซ่อมแซมเครื่องมือ มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนครูและประชาชนในท้องถิ่น

ครู ผู้บริหาร และข้าราชการ เห็นว่า ผู้สอนวิชาชีพจะต้องมีความรู้ในวิชาสามัญเท่า ๆ กับวิชาชีพ สอนวิชาสามัญได้วิชาจะดีมาก มีความรู้ด้านการวัดผล การประเมินผล การปกครองชั้นความสามารถภาคปฏิบัติในวิชาที่สอน มีคุณธรรมและมุ่งมั่นในงาน

นักเรียนให้ความเห็นว่า ครูสอนวิชาชีพควรมีความรู้ด้านจัดวิชาและทฤษฎีการเรียนรู้ การแนะแนวให้คำปรึกษา เทคนิคการสอน และการใช้สื่อต่าง ๆ แต่งกายและวาจาสุภาพ และช่วยเหลืองานของชุมชนเมื่อมีโอกาส วิชาที่นักเรียนสนใจและต้องการเรียนมากตามลำดับ ได้แก่ ศิลปะ เกษตร ช่างจักสาน ช่างโลหะ และช่างปั้น

ผู้เกี่ยวข้องกับทางการศึกษา เห็นว่า ครูสอนวิชาชีพระดับมัธยมศึกษา ควรจบปริญญาตรี ฤดี ภูมิภูถาวร (2527 : 87-88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการเสริมสมรรถภาพการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 พบว่า มีความต้องการเสริมสมรรถภาพทางด้านวิธีเสริมสมรรถภาพทางการสอนอยู่ในระดับมาก 3 วิธีคือ

1. มีความต้องการให้ครูสังคมได้ไปศึกษา ดูงาน และสังเกตการสอนในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร
2. การจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ และสาธิตวิธีการสอนเป็นตัวอย่าง
3. การจัดอบรมในเนื้อหาวิชาที่ครูต้องการจะเพิ่มพูนความรู้ในแต่ละวิชา

พรทิพย์ อัจฉิมารังษี และคนอื่น ๆ (2531:22-35) ได้ทำการสำรวจสมรรถวิสัยของครูธุรกิจระดับมัธยมศึกษา โดยสำรวจความคิดเห็นจากครูที่สอนวิชาทางด้านธุรกิจและพาณิชยศาสตร์

สังกัดกรมสามัญศึกษาและกรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน แล้วนำมาเปรียบเทียบสมรรถวิสัยที่พึงจะมี โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของนักการศึกษา ผู้ผลิตครูธุรกิจมาเป็นบรรทัดฐานของสมรรถวิสัยของครูธุรกิจที่พึงจะมี ซึ่งนักการศึกษาผู้ผลิตครูธุรกิจ คืออาจารย์ที่ทำหน้าที่ผลิตผู้สอนวิชาทางด้านธุรกิจและพาณิชยกรรมในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ศึกษานิเทศกรมสามัญศึกษา รวมทั้งสิ้น 40 ท่าน มีความเห็นว่า ครูธุรกิจควรมีสมรรถวิสัยด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับต่อไปนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ 5 อันดับแรก ได้แก่
 - 1.1 เป็นคนตรงต่อเวลา
 - 1.2 สามารถสร้างทัศนคติที่ดีในอาชีพทางด้านธุรกิจและพาณิชยกรรมต่อนักเรียน
 - 1.3 มีความภูมิใจที่เป็นครูสอนธุรกิจ
 - 1.4 มีความขยัน และมีความอดทนในการปฏิบัติงาน
 - 1.5 ใจเย็น สุขุม รอบคอบ
2. ด้านการสอนวิชาที่เน้นไปในทางปฏิบัติ 5 อันดับแรก ได้แก่
 - 2.1 จัดการสอนภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎี
 - 2.2 ชี้แจงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างละเอียดชัดเจน
 - 2.3 นำแหล่งความรู้ในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน
 - 2.4 บอกวัตถุประสงค์การเรียนและการฝึกปฏิบัติงานแก่นักเรียนก่อนลงมือปฏิบัติ
 - 2.5 สามารถทดลอง สาธิตหรือปฏิบัติให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างได้
3. ด้านการสอนวิชาที่เน้นไปในทางบรรยาย 5 ลำดับแรก ได้แก่
 - 3.1 สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
 - 3.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและยินดีตอบคำถามนักเรียน
 - 3.3 สามารถยกตัวอย่างประกอบการสอนที่จะทำให้ นักเรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น
 - 3.4 มีความรู้และความเข้าใจในโครงสร้างหลักสูตรวิชาที่ตนสอน
 - 3.5 สามารถตั้งคำถามให้นักเรียนมีโอกาสนำเสนอความคิดในระดับสูงและเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา
4. ด้านวิชาการ 5 อันดับแรก ได้แก่
 - 4.1 สามารถอภิปรายปัญหา หรือตอบปัญหาในวิชาที่สอนอย่างละเอียดชัดเจนถูกต้อง

- 4.2 ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านธุรกิจและพาณิชย์กรรม
- 4.3 มีความรู้พื้นฐานทางการศึกษา
- 4.4 รู้จักตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและพาณิชย์กรรม
- 4.5 ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมในสาขาวิชาธุรกิจและพาณิชย์กรรมโดยตรง

จากรายงานการวิจัยและแผนการเรียนการสอนวิชาชีวะในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2536 บทคัดย่อ ง-จ) มีประเด็นที่น่าสังเกตและการจัดทำเป็นข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้ประสบความสำเร็จตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร จำเป็นต้องคำนึงถึงแบบแผนการผลิตและทรัพยากร ตลอดจนแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน
2. การสื่อสารนโยบายจากกรมสามัญศึกษาไปสู่ผู้ปฏิบัติ ควรทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ตรงกันตามลำดับสายงาน โดยการสื่อสารนโยบายจากกรมสามัญศึกษาในชั้นต้นควรทำความเข้าใจศึกษานิเทศก์ก่อนตามลำดับเรื่อยลงมา จากนั้นให้ศึกษานิเทศก์สื่อสารต่อไปยังผู้บริหารโรงเรียน แล้วผู้บริหารสื่อสารไปยังครูผู้สอนอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในการทำความเข้าใจนั้น ควรให้ผู้ปฏิบัติได้มีโอกาสซักถาม ได้แสดงความคิดเห็น และเพื่อเป็นการเสริมซึ่งกันและกัน ควรมีเอกสารประกอบเพื่อให้ข่าวสารไม่ผิดพลาด สามารถตรวจสอบได้ โดยเอกสารควรมีคำอธิบายและยกตัวอย่างให้ชัดเจน
3. ควรมีการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน และมีโลกทัศน์กว้างขึ้น โดยการจัดให้ไปดูงาน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันกับโรงเรียนอื่น ๆ และให้ได้รับการอบรมในรูปแบบที่ผ่านกระบวนการในการอบรม กล่าวคือเป็นการอบรมแบบให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รู้จักแก้ปัญหา ได้เห็นของจริง ได้พบปะกันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมทั้งเนื้อหาในการอบรมไม่ควรจำกัด เฉพาะเรื่องเทคนิค วิธีการเท่านั้น แต่ควรรวมเรื่องการพัฒนาแนวคิดของผู้รับการอบรม และความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน นอกจากนี้การจัดอบรมควรจัดลำดับความสำคัญ มีเป้าหมายในการอบรมที่ชัดเจน และตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้รับการอบรมเพื่อนำไปแก้ปัญหาตามที่ต้องการ
4. ควรมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนิเทศ โดยการนิเทศทั้งภายในและภายนอกผู้ให้การนิเทศไม่จำเป็นต้องเป็นศึกษานิเทศก์หรืออาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งอาจจะมีประสบการณ์ไม่เพียงพอ แต่ควรจัดหาผู้ที่มีประสบการณ์ในแต่ละด้านเป็นผู้ให้การนิเทศแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งควร

สรรหาผู้ให้การนิเทศ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการนิเทศมีความศรัทธา ก็จะทำได้ผลดียิ่งขึ้น ส่วนวิธีการนิเทศนั้น ไม่ควร เป็นแบบถ่ายทอดความคิด ควรเป็นแบบนำเสนอข้อมูลเพื่อให้โรงเรียนพิจารณา และต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศด้วย นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาศึกษานิเทศ โดยการจัดอบรมให้รู้จักวิธีการจัดการในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดหาผู้ที่มีประสบการณ์ไปให้การนิเทศแทน เป็นต้น

5. ควรมีการพัฒนาผู้บริหารให้มีความสนใจ และมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนา และการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ และมองเห็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาควรมีการจัดอบรมให้ผู้บริหารมีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง และมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางการศึกษาให้ชัดเจนให้เข้าใจว่าโรงเรียนเป็นสถาบันที่สร้างและถ่ายทอดความรู้ มิใช่แหล่งผลิตหรือสร้างกำไร สิ่งที่โรงเรียนควรเน้นคือผลลัพธ์ทางการศึกษา ไม่ใช่ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจในรูปของรายได้ ให้มีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการศึกษากับโครงสร้างทางเศรษฐกิจในรูปของรายได้ ให้มีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการศึกษากับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมมองเห็นความสัมพันธ์ที่ลบลบซ้อนของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในชุมชนภูมิปัญญาชาวบ้าน และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันเนื่องมาจากการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งมีการอบรมให้ผู้บริหารรู้จักการบริหารจัดการในแง่มุมมองต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ รูปแบบการจัดอบรมควรมีการปรับปรุงโดยควรจัดให้ผู้บริหารได้มีโอกาสไปดูงานได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้บริหารโรงเรียนอื่น ที่ประสบความสำเร็จ จัดกิจกรรมให้ผู้บริหารได้ฝึกแก้ปัญหา และผู้บริหารควรได้รับการอบรมเป็นระยะ ๆ เพื่อรับทราบสิ่งใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

6. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการหรือแหล่งวิทยากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพมากขึ้น โดยสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการ ยินดีและเต็มใจเข้ามาให้ความร่วมมือ

7. ควรมีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการศึกษาวิชาชีพ ได้ยืดหยุ่นและคล่องตัวมากขึ้น ทั้งในด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารบุคลากร และการใช้งบประมาณ เพื่อจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น เพื่อจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระดับคล่องเหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่น

เนื่องนิตย์ จำแก้ว (2537 : 75-76) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครู โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการ

ศึกษา 7 พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาโดยตนเอง พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนามากที่สุดในเรื่อง ต้องการให้ผู้บริหารนำผลการประเมินการปฏิบัติงานของครูไป ปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

2. ด้านการพัฒนาโดยโรงเรียนจัดขึ้น พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนามากที่สุดในเรื่อง ต้องการให้โรงเรียนจัดห้องสมุดเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่ครู โดยเฉพาะจัดหาตำราทางวิชาการให้เพียงพอทุกหมวดวิชา

3. ด้านการพัฒนาโดยหน่วยงานเจ้าของสังกัดหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้น พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนามากที่สุดในเรื่องต้องการให้กรมสามัญศึกษารวบรวมผลงานดีเด่นของแต่ละสาขาวิชา จัดนิพนธ์และแจกจ่ายให้โรงเรียนمرสังกัด
นางนุช สอนสุวิทย์ (2538 : 5-6) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา และสรุปได้ว่าสมรรถวิสัยที่สำคัญของอาจารย์จะแบ่งออกได้เป็น 4 ด้านคือ

1. สมรรถวิสัยด้านสติปัญญาและความรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความแม่นยำ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในวิชาที่สอน ความสามารถด้านการวิเคราะห์ เนื้อหาและหลักสูตรในการเรียนการสอน

2. สมรรถวิสัยด้านอารมณ์และจิตใจ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในด้านการแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมในการเป็นครู และจิตใจที่เหมาะสมในการเป็นครู

3. สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติการ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้สื่อการสอน การเลือกวิธีสอน การสื่อความหมาย การใช้จิตวิทยาการเรียนการสอน และการสอนให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้

4. สมรรถวิสัยด้านการศึกษาค้นคว้า หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าและความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

งานวิจัยต่างประเทศ

เลแมนน์ และมีเรนส์ (Lehmann and Mehrens. 1971:136) ได้สรุปการสำรวจความคิดเห็นของนิสิตวิทยาลัย เวสเทอร์ วอชิงตันสเตท (Western Washington State College) เกี่ยวกับคุณลักษณะครูในอุดมคติว่า มีเกณฑ์ที่สำคัญมากที่สุด 5 ประการ คือ

1. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางทั้งความรู้พื้นฐาน และสิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับวิชาที่ตนสอน
2. มีความสนใจในวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง มีความกระตือรือร้นค้นคว้าในวิชาที่สอน
3. มีความยืดหยุ่น และมีความสามารถที่จะ เสนอบทเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และสนองความต้องการของนักเรียน
4. เตรียมการสอนอยู่เสมอในวิชาที่ตนสอน กำหนดหัวข้อวิชาที่สอน กำหนดวัตถุประสงค์ ตลอดจนรายชื่อหนังสืออ้างอิง
5. ใช้ศัพท์ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม มีความสามารถในการอธิบายอย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง สอนโดยคำนึงถึงระดับความสามารถของนักเรียน

กรีนวูด และคนอื่น ๆ (Greenwood and others 1974 : 141-148) ได้ทำการวิจัยเพื่อ พัฒนาแบบสอบถาม เอส อี ซี ที บี (SECTB ย่อมาจาก Student Evaluation of College Teaching Behavior) เพื่อให้ได้เครื่องมือที่ดีในการวัดผลสะท้อนที่เกิดจากการสอน วัตถุประสงค์ของอาจารย์ ซึ่งผู้เรียนสามารถสังเกตได้ พบคุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์ 8 ตัวประกอบ คือ มีความสามารถทำให้การเรียนเข้าใจง่าย มีการสอนที่ทันสมัย มีความรับผิดชอบ ต่อชั้นเรียน ไม่หยุดสอนบ่อย ๆ ให้ความเป็นกันเองกับนิสิต รับฟังความคิดเห็นของนิสิต รู้เทคนิค การวัดผล ให้งานกระจ่างแจ้ง ให้งานบ้านเหมาะสม มีความรู้ทันเหตุการณ์ เข้าใจปัญหาของนิสิต

โทมัส และเพนนี่ (Thomas and Penney. 1978:653-661) ได้ทำการวิจัยการ พัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู โดยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่สำคัญของผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนักเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ครูที่มีประสิทธิภาพจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ เรียงลำดับ ดังนี้คือ มีทักษะในการ สื่อความหมาย อธิบายเรื่องยากให้เข้าใจง่าย มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความรู้ทางวิชาการดี จัด ลำดับขั้นตอนการถ่ายทอดวิชาการดี ใฝ่ใจทางวิชาการ ยุติธรรมในการประเมินผล ยืดหยุ่นในการ สอน ส่งเสริมให้เด็กคิดได้ด้วยตนเอง มีบุคลิกลักษณะดี พุทธิ เอาใจใส่ดีในการสอน โดยคำนึงถึง คุณค่าของความเป็นมนุษย์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เป็นนักวิเคราะห์ที่ดี ควบคุมตนเอง ได้ ให้ความกระจ่างและความร่วมมือในการอภิปรายของนักเรียน มีความสนใจกว้างขวาง รอบรู้ มอบหมายงานกระตือรือร้นชัดเจน ให้งานประเมินผลปรับปรุงให้เด็กก้าวหน้า กระตุ้นให้เด็กสนใจในการเรียน และชื่นชมผลสำเร็จของเด็ก เปิดกว้างในการสื่อความหมาย มีอารมณ์ขัน ไม่ เลือกลงมือที่แข็ง จัดบรรยากาศการเรียนอย่างเป็นกันเอง ส่งเสริมให้เด็กทำงานของเขาอย่างดี

ที่สุด เชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ และยอมรับ ผิด-ถูก ชั่วดี ปกครองตนเองได้ ตรวจจับการมาเรียนของเด็กเสมอ สนใจการสอนและสอนสนุก แนะนำแนวทางการคิดค้นคว้า การเปรียบเทียบ ช่วยเหลือแนะนำมากกว่าแนะนำ รู้จักใช้ถ้อยคำในการวิจารณ์ รู้เนื้อหาหลักสูตรวิชาครู สุขภาพดี มีเกียรติเชื่อถือได้ ช่วยวางแผนการเรียนแก่เด็ก เป็นครูชั้นอาชีพ เชื่อและยอมรับความแตกต่างของเด็ก ส่วนความเห็นของนักเรียนนั้น มุ่งหวังให้ครูมีความรู้แปลกใหม่ ๆ มาสอน เป็นนักพูดที่ดี ยุติธรรมในการประเมินผล สิ่งงานชัดเจนใฝ่ใจในวิชาการ บอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนชัดเจน เตรียมการสอนมาดี สอนอย่างมีชีวิตชีวา ช่วยเหลือนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดด้วยตนเอง สำหรับผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องการกระตุ้นให้เด็กทำงานด้วยตนเองให้มากที่สุด สามารถอธิบายเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ส่งเสริมให้เด็กคิดด้วยตนเอง และส่งเสริมความก้าวหน้าของเด็กโดยใช้ข้อมูลย้อนกลับ

สมมติฐานของการวิจัย

ครูธุรกิจที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน 5 ด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ครู-อาจารย์ ที่ทำการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ในหมวดธุรกิจหรือพาณิชยกรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 114 โรงเรียน เป็นครูธุรกิจ 337 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู-อาจารย์ ที่ทำการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ในหมวดธุรกิจหรือพาณิชยกรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวนโรงเรียน 69 โรงเรียน เป็นครูธุรกิจ 227 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้

2.1 นำจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 114 โรงเรียน มาแบ่งขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด คือ

- โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 49 โรงเรียน
- โรงเรียนขนาดใหญ่ 53 โรงเรียน
- โรงเรียนขนาดกลาง 12 โรงเรียน

2.2 สุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดโรงเรียนมาร้อยละ 60 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จะได้โรงเรียนแต่ละขนาดเป็นกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 69 โรงเรียน คือ

- โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 29 โรงเรียน
- โรงเรียนขนาดใหญ่ 32 โรงเรียน

- โรงเรียนขนาดกลาง 8 โรงเรียน

2.2 ใช้จำนวนครูธุรกิจทั้งหมด ในโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 227 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลขนาดโรงเรียน จำนวนโรงเรียน และจำนวนครูธุรกิจ

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน (โรง)		จำนวนครูธุรกิจ (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่พิเศษ	49	29	120	120
ขนาดใหญ่	53	32	94	94
ขนาดกลาง	12	8	13	13
รวม	114	69	227	227

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แบ่งออกเป็น เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน รวม 59 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ด้านมนุษยสัมพันธ์	12 ข้อ
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	13 ข้อ
3. ด้านการประเมินผล	8 ข้อ
4. ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	9 ข้อ
5. ด้านวิธิการพัฒนา	17 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของ ลีเคิทร์ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยข้อความแต่ละข้อจะใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ความต้องการพัฒนามากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มาก	หมายถึง	ความต้องการพัฒนามาก	เท่ากับ	4	คะแนน
น้อย	หมายถึง	ความต้องการพัฒนาน้อย	เท่ากับ	3	คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง	ความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด	เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่ต้องการ	หมายถึง	ไม่ต้องการพัฒนา	เท่ากับ	1	คะแนน

และตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนและวิธีสร้างดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษารายละเอียด วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า เพื่อทราบแนวทางและขอบเขตในการออกแบบสอบถาม

3.2 ศึกษาลักษณะ รูปแบบและวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 ศึกษาเอกสารคู่มือจากใช้รายวิชาอาชีพของ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

3.4 สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูลจากข้อ 3.1 - 3.3 ได้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครู 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และด้านวิธีการพัฒนา

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท และ ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

3.6 ได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท และ ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแก้ไข เกี่ยวกับเนื้อหา ภาษา และสำนวน

3.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ กับครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 20 คน จากโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 10 โรงเรียน แล้วนำมาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ตามวิธีการของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 :171) ทำให้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 69 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูธุรกิจในโรงเรียนนั้น จำนวน 227 คน

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก ข้าราชการ กองแผนงาน กรมสามัญศึกษาและจากเพื่อนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัศึกษานั้น ช่วยประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล และส่งแบบสอบถามให้ครูธุรกิจ จำนวน 227 ชุด ได้รับคืนมาร้อยละ 100 และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน (โรง)	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)		คิดเป็น ร้อยละ
		ส่งไป	ได้รับคืน	
ขนาดใหญ่พิเศษ	29	120	120	100
ขนาดใหญ่	32	94	94	100
ขนาดกลาง	8	13	13	100
รวม	69	227	227	100

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences/ Personal Computer Plus) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็น (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย โดยกำหนดค่าคะแนนจากแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ คือ

ต้องการพัฒนามากที่สุด เท่ากับคะแนน 5

ต้องการพัฒนามาก เท่ากับคะแนน 4

ต้องการพัฒนาน้อย เท่ากับคะแนน 3

ต้องการพัฒนาน้อยที่สุด เท่ากับคะแนน 2

ไม่ต้องการพัฒนา เท่ากับคะแนน 1

และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ ของเบสท์ (Best. 1978 : 174)

ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	ต้องการพัฒนามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	ต้องการพัฒนามาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	ต้องการพัฒนาน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	ต้องการพัฒนาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	ไม่ต้องการพัฒนา

3. การทดสอบสมมติฐาน ถ้าเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการ
สอนด้านต่าง ๆ ตามตัวแปรเพศ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t -test และถ้าเปรียบเทียบความ
แตกต่างระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน กลุ่มที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน
และกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ F -test ถ้าพบว่าค่าเฉลี่ย
ของความคิดเห็นในส่วนของการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ มีความแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เซฟเฟ (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2536 : 95-113)

4. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจจากคำถาม
ปลายเปิด โดยรวบรวมและเสนอเป็นคำร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในลักษณะเป็นตารางประกอบคำบรรยาย และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม
F	แทน	ค่าแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม ขึ้นไป
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ระดับความอิสระ
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านปรับปรุงวิชาชีพ และ ด้านวิธีการพัฒนา วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนเป็นรายด้านและรายข้อ และหาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้าน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และ ด้านวิธีการพัฒนา โดยเปรียบเทียบตามตัวแปรคือ

- การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test สำหรับตัวแปร เพศ
- การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ F-test สำหรับตัวแปร อายุ สถานภาพสมรส วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และในกรณีที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทดสอบเป็นรายค่าตามวิธีการของเซฟเฟ

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาสมรรถภาพจากสอนของครูธุรกิจ จากคำถามปลายเปิด โดยรวบรวมและเสนอเป็นค่าร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ในการสอน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. <u>เพศ</u>		
ชาย	36	15.90
หญิง	191	84.10
รวม	227	100.00
2. <u>อายุ</u>		
20 - 29 ปี	37	16.30
30 - 39 ปี	83	36.60
40 ปี ขึ้นไป	107	47.10
รวม	227	100.00
3. <u>สถานภาพสมรส</u>		
โสด	86	37.90
สมรส	124	54.60
หม้าย	17	7.50
รวม	227	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. <u>วุฒิการศึกษา</u>		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	17	7.50
ปริญญาตรี	200	88.10
สูงกว่าปริญญาตรี	10	4.40
รวม	227	100.00
5. <u>ประสบการณ์ในการสอน</u>		
ต่ำกว่า 5 ปี	36	15.90
5 - 10 ปี	45	19.80
10 ปี ขึ้นไป	146	64.30
รวม	227	100.00

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้คือครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 227 คน พบว่า

1. เพศ ครูธุรกิจเพศหญิงมีจำนวน 191 คน (ร้อยละ 84.10) และเพศชายมีจำนวน 36 คน (ร้อยละ 15.90)
2. อายุ ครูธุรกิจที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีจำนวน 107 คน (ร้อยละ 47.10) อายุ 30 - 39 ปี มีจำนวน 83 คน (ร้อยละ 36.60) และ อายุ 20 - 29 ปี มีจำนวน 37 คน (ร้อยละ 16.30)
3. สถานภาพสมรส ครูธุรกิจที่สมรสแล้วมีจำนวน 124 คน (ร้อยละ 54.60) เป็นโสดมีจำนวน 86 คน (ร้อยละ 37.90) และหม้ายมีจำนวน 17 คน (ร้อยละ 7.50)
4. วุฒิการศึกษา ครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีจำนวน 200 คน (ร้อยละ 88.10)

ต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 17 คน (ร้อยละ 7.50) และสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 10 คน (ร้อยละ 4.40)

5. ประสบการณ์ในการสอน ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 ปีขึ้นไป มีจำนวน 146 คน (ร้อยละ 64.30) 5 - 10 ปี มีจำนวน 45 คน (ร้อยละ 19.80) และ ต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 36 คน (ร้อยละ 15.90)

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ศึกษาความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และ ด้านวิธีการพัฒนา วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนเป็นรายด้านและรายข้อ และหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการในการพัฒนาเป็น 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความต้องการพัฒนามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความต้องการพัฒนามาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความต้องการพัฒนาน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	ไม่ต้องการพัฒนา

ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานดังกล่าวแสดงในตาราง 4 - 9

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน

สมรรถภาพการสอน	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.61	.87	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.92	.61	มาก
ด้านการประเมินผล	3.94	.66	มาก
ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	3.89	.64	มาก
ด้านวิธีการพัฒนา	4.01	.61	มาก
รวม	3.87	.50	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ครูธุรกิจมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.01$) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.94$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.92$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.89$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	สมรรถภาพการสอนด้านมนุษยสัมพันธ์	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	เป็นกันเองฉันครูกับศิษย์ต่อนักเรียนทุกคน	3.43	1.14	น้อย
2.	รัก เมตตา และให้ความจริงใจแก่นักเรียนโดยทั่วหน้า	3.52	1.19	มาก
3.	สนใจปัญหานักเรียนและให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ	3.55	1.12	มาก
4.	มีความสนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน	3.52	.95	มาก
5.	วิธีสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับนักเรียน	3.62	1.05	มาก
6.	วิธีสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้ปกครอง	3.52	.94	มาก
7.	วิธีสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้บริหาร	3.59	.94	มาก
8.	วิธีสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับเพื่อนครู	3.67	.98	มาก
9.	การสร้างวินัยที่ดีของนักเรียน	3.82	1.01	มาก(1)
10.	สร้างวิธีปรับตัวแบบต่าง ๆ ของนักเรียน	3.71	.90	มาก(2)
11.	การแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของนักเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	3.69	.90	มาก
12.	การวิเคราะห์ปัญหาทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้คำแนะนำและสอนเสริม	3.70	.92	มาก(3)
	รวม	3.61	.87	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ครูธุรกิจ มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านมนุษยสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ในข้อ 9 การสร้างวินัยที่ดีของนักเรียน มากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 3.82$) และมากรองลงมาก็คือ ข้อ 10 สร้างวิธีปรับตัวแบบต่าง ๆ ของนักเรียน ($\bar{x} = 3.71$) และข้อ 12 การ

วิเคราะห์ปัญหาทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้คำแนะนำและสอนเสริม ($\bar{x} = 3.70$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจ ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	สมรรถภาพการสอนด้านการจัดการเรียนการสอน	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	สามารถใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ทันสมัย	4.00	.72	มาก(2)
2.	ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดรูปแบบจัดการเรียนการสอน	3.91	.69	มาก
3.	วิธีกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาธุรกิจ	3.95	.72	มาก
4.	วิธีวางแผนการสอนธุรกิจทั้งระยะสั้นและระยะยาว	3.91	.77	มาก
5.	วิธีการใช้คู่มือครู แบบเรียน เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาธุรกิจ	3.92	.77	มาก
6.	มีส่วนร่วมในการวางแผนโปรแกรมการเรียนของโรงเรียน	3.74	.88	มาก
7.	สามารถใช้กลยุทธ์เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผล รู้จักตัดสินใจ และรู้จักแก้ปัญหา	4.04	.72	มาก(1)
8.	สามารถเลือกใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา	3.98	.77	มาก(3)
9.	สามารถใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา	3.95	.75	มาก
10.	สามารถชี้แจงโครงการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติถึงงานตลอดภาคการศึกษา	3.85	.78	มาก
11.	สามารถเตรียมวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอน	3.87	.74	มาก
12.	จัดให้มีกิจกรรมแข่งขันทักษะเพื่อส่งเสริมความสามารถทาง	3.84	.86	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	สมรรถภาพการสอนด้านการจัดการเรียนการสอน	x	S.D.	ระดับ
13.	ทักษะในอาชีพของนักเรียน พัฒนาให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และสามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้	4.00	.79	มาก(2)
	รวม	3.92	.61	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ครูธุรกิจ มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ในข้อ 7 สามารถใช้กลยุทธ์เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผลและรู้จักแก้ปัญหา มากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.04$) และมากรองลงมาคือ ข้อ 1 สามารถใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ทันสมัย ข้อ 13 พัฒนาให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{x} = 4.00$) และข้อ 8 สามารถเลือกใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.98$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ ด้านประเมินผล จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	สมรรถภาพการสอนด้านการประเมินผล	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	ความสามารถในการสร้างแบบทดสอบ	3.94	.77	มาก
2.	ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อสอบ	3.89	.75	มาก
3.	ความสามารถในการปรับปรุงข้อสอบในลักษณะต่าง ๆ	3.98	.74	มาก(2)
4.	ความสามารถในการประเมินผลการทำงานและการฝึกงานของนักเรียน	3.93	.80	มาก
5.	ความสามารถในการประเมินผลการเรียนในแต่ละช่วงของการเรียนรู้	3.95	.74	มาก(3)
6.	ความสามารถในการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	4.00	.70	มาก(1)
7.	การเลือกรูปแบบการประเมินผลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์	3.95	.74	มาก(3)
8.	ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533	3.86	.83	มาก
	รวม	3.94	.66	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ครูธุรกิจ มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ในข้อ 6 ความสามารถในการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.00$) และมากรองลงมาก็คือ ข้อ 3 ความสามารถในการปรับปรุงข้อสอบในลักษณะต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.98$) และ ข้อ 5 ความสามารถในการประเมินผลการเรียนในแต่ละช่วงของการเรียนรู้ ข้อ 7 การเลือกรูปแบบการประเมินผล

ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ ($\bar{x} = 3.95$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	สมรรถภาพการสอนด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	ความสามารถในเนื้อหาวิชาพื้นฐานทางทฤษฎีธุรกิจ	3.89	.70	มาก(3)
2.	ความสามารถอภิปรายปัญหาหรือตอบปัญหาในวิชาที่สอนได้อย่างละเอียดชัดเจนถูก	3.86	.77	มาก
3.	ความสามารถในการเขียนตำราหรือเอกสารการสอนได้	3.88	.81	มาก
4.	ความสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านธุรกิจมาทดลองปฏิบัติได้	3.89	.78	มาก(3)
5.	ความสามารถทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองด้วยตัวเอง	3.86	.81	มาก
6.	ความสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประกอบการสอนได้	3.99	.73	มาก(1)
7.	ความสามารถนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน	3.93	.76	มาก(2)
8.	ความสามารถในเรื่องการแนะนำอาชีพ	3.86	.78	มาก
9.	ความสามารถอธิบายตำรา บทความภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับงานด้านธุรกิจได้	3.88	.88	มาก
	รวม	3.89	.64	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ครูธุรกิจ มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการปรับปรุงวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่ามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ในข้อ 6 ความสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้

ประกอบการสอนได้ มากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 3.99$) และมากรองลงมา ได้แก่ ข้อ 7 ความสามารถนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.93$) และ ข้อ 4 ความสามารถในเนื้อหาวิชาพื้นฐานทางธุรกิจ ข้อ 4 ความสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านธุรกิจมาทดลองปฏิบัติได้ ($\bar{x} = 3.89$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ ด้านวิธีการพัฒนา จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	สมรรถภาพการสอนด้านวิธีการพัฒนา	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	ให้ครูได้ลาศึกษาต่อ	4.00	.79	มาก
2.	ให้ครูได้ศึกษาต่อนอกเวลาราชการ โดยไม่ต้องลาศึกษาต่อ	4.03	.85	มาก
3.	ให้ครูได้ไปศึกษาดูงาน และสังเกตการสอนในโรงเรียน ผู้นำการใช้หลักสูตร	4.10	.76	มาก
4.	จัดอบรมครูประจำการในเนื้อหาวิชาที่ครูต้องการจะเพิ่มพูน ความรู้ในแต่ละวิชา	4.13	.72	มาก(2)
5.	จัดอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนธุรกิจแนวใหม่และสาธิตวิธีการสอน ให้ครูดูเป็นตัวอย่าง	4.16	.76	มาก(1)
6.	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) ในด้านเทคนิค การสอน	4.08	.76	มาก
7.	จัดอบรมวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาธุรกิจ	4.07	.78	มาก
8.	จัดให้มีกรณีศึกษาการศึกษาภายในหรือภายนอกโรงเรียน	3.95	.79	มาก
9.	จัดให้มีศึกษานิเทศประจำโรงเรียนหรือประจำกลุ่มโรงเรียน	3.93	.82	มาก
10.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการสอนโดยตนเอง	3.92	.75	มาก
11.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการสอนโดยนักเรียน	3.92	.77	มาก
12.	จัดให้มีการประเมินผลการสอนโดยเพื่อนครูหรือศึกษานิเทศ	3.85	.84	มาก
13.	การใช้ Micro-teaching ช่วยเหลือในการสอน เพื่อ	3.91	.86	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	สมรรถภาพการสอนด้านวิธีการพัฒนา	\bar{x}	S.D.	ระดับ
14.	แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของครู จัดศูนย์บริหารวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนในการสอนธุรกิจ ระดับกลุ่มโรงเรียน	4.01	.85	มาก
15.	จัดบริการห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งวิชาการในการ ค้นคว้าหาความรู้	4.12	.74	มาก(3)
16.	จัดเอกสารแนะนำหน่วยงานต่าง ๆ ที่ครูสามารถติดต่อเพื่อขอ วัสดุได้เปล่าทางการศึกษา หรือจำหน่ายในราคาถูก	4.10	.78	มาก
17.	การนิเทศการศึกษา โดยผ่านคนกลาง เช่น อบรมผู้บริหาร หรือหัวหน้าหมวดธุรกิจ แล้วให้มาแนะนำครูในโรงเรียน	3.91	.83	มาก
	รวม	4.01	.61	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ครูธุรกิจ มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านวิธีการพัฒนาสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่ามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนในข้อ 5 จัดอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนธุรกิจแนวใหม่และสาธิตวิธีการสอนในครูดูเป็นตัวอย่าง มากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.16$) และมากรองลงมาคือ ข้อ 4 จัดอบรมครูประจำการในเนื้อหาวิชาที่ครูต้องการจะเพิ่มพูนความรู้ในแต่ละวิชา ($\bar{x} = 4.13$) และข้อ 15 จัดบริการห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งวิชาการในการค้นคว้าหาความรู้ ($\bar{x} = 4.12$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีวะ และด้านวิธีการพัฒนา เปรียบเทียบตามตัวแปรโดยใช้ t -test สำหรับตัวแปรเพศ และใช้ F -test สำหรับตัวแปร อายุ สถานภาพสมรส วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน และในกรณีที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามเพศ

สมรรถภาพการสอน	เพศ					
	ชาย (n=36)		หญิง (n=191)		รวม (n=227)	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.84	.66	3.57	.89	3.61	.87
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.96	.67	3.91	.60	3.92	.61
ด้านการประเมินผล	4.00	.67	3.93	.65	3.94	.66
ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	4.02	.60	3.87	.65	3.89	.64
ด้านวิธีการพัฒนา	3.96	.66	4.02	.60	4.01	.61
รวม	3.95	.49	3.86	.60	3.87	.50

จากตาราง 10 พบว่า ครูธุรกิจเพศชาย มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านการปรับปรุงวิชาชีพมากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.02$) และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 4.00$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านวิธีการพัฒนา ($\bar{x} = 3.96$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.84$) ตามลำดับ

ครูธุรกิจเพศหญิง มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.02$) และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.93$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.91$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.87$) และ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครุฑธุรกิจรวมทุกกลุ่มเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่ามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.01$) และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.94$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.92$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.89$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามอายุ

สมรรถภาพการสอน	อายุ							
	20-29 ปี (n=37)		30-39 ปี (n=83)		40 ปีขึ้นไป (n=107)		รวม (n=227)	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.55	.73	3.65	.91	3.60	.88	3.61	.87
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.12	.49	3.90	.59	3.86	.65	3.92	.61
ด้านการประเมินผล	4.16	.62	3.96	.67	3.84	.64	3.94	.66
ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	4.12	.56	3.91	.59	3.80	.68	3.89	.64
ด้านวิธีการพัฒนา	4.23	.36	3.99	.61	3.95	.66	4.01	.61
รวม	4.04	.31	3.88	.50	3.81	.54	3.87	.50

จากตาราง 11 พบว่า ครูธุรกิจที่มีอายุ 20 - 29 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.23$) และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 4.16$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.12$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.55$) ตามลำดับ

ครูธุรกิจที่มีอายุ 30 - 39 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 3.99$) และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.96$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.91$) ด้าน

การจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.90$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.65$) ตามลำดับ

ครุฑธุรกิจที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 3.95$) และมากรองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.86$) ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.84$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.80$) และ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.60$) ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครุฑธุรกิจรวมทุกกลุ่มอายุ โดยรวมและรายด้าน พบว่ามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.01$) และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.94$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.92$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.89$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามสถานภาพสมรส

สมรรถภาพการสอน	สถานภาพสมรส							
	โสด		สมรส		หม้าย		รวม	
	(n=86)		(n=124)		(n=17)		(n=227)	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.65	.88	3.53	.89	4.02	.44	3.61	.87
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.02	.57	3.82	.64	4.14	.38	3.92	.61
ด้านการประเมินผล	4.06	.66	3.83	.66	4.08	.47	3.94	.66
ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	4.06	.64	3.75	.61	4.12	.56	3.89	.64
ด้านวิธีการพัฒนา	4.06	.54	3.96	.64	4.12	.70	4.01	.61
รวม	3.97	.48	3.78	.51	4.10	.37	3.87	.50

จากตาราง 12 พบว่า ครูธุรกิจที่มีสถานภาพโสด มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุง วิชาชีพ ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.06$) และมากรองลงคือ ด้านการจัดการ เรียนการสอน ($\bar{x} = 4.02$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.65$) ตามลำดับ

ครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรส มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความ ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 3.96$) และมาก รองลงมากคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.83$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.82$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.75$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.53$) ตามลำดับ

ครูธุรกิจที่มีสถานภาพหม้าย มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอนมากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.14$) และมากรองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ด้านวิธีการพัฒนา ($\bar{x} = 4.12$) ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 4.08$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.02$) ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจรวมทุกกลุ่มสถานภาพสมรส โดยรวมและรายด้าน พบว่ามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.01$) และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.94$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.92$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.89$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สมรรถภาพการสอน	วุฒิการศึกษา							
	ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=17)		ระดับปริญญาตรี (n=200)		ระดับสูงกว่าปริญญาตรี (n=10)		รวม (n=227)	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.50	.86	3.62	.88	3.73	.71	3.61	.87
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.62	.72	3.93	.59	4.31	.55	3.92	.61
ด้านการประเมินผล	3.78	.79	3.95	.65	3.98	.45	3.94	.66
ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	3.64	.64	3.90	.64	4.11	.41	3.89	.64
ด้านวิธีการพัฒนา	3.84	.75	4.02	.59	4.06	.68	4.01	.61
รวม	3.68	.56	3.88	.50	4.04	.38	3.87	.50

จากตาราง 13 พบว่า ครูธุรกิจที่มีวุฒิศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 3.84$) มากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.78$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.64$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.62$) และ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.50$) ตามลำดับ

ครูธุรกิจที่มีวุฒิศึกษาระดับปริญญาตรี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.02$)

และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.95$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.93$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.90$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.62$) ตามลำดับ

ครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน มากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.31$) และมากรองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.11$) ด้านวิธีการพัฒนา ($\bar{x} = 4.06$) ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.98$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.73$) ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจรวมทุกกลุ่มวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน พบว่ามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.01$) และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.94$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.92$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.89$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูธุรกิจ รวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

สมรรถภาพการสอน	ประสบการณ์ในการสอน							
	ต่ำกว่า 5 ปี (n=36)		5 - 10 ปี (n=45)		10 ปีขึ้นไป (n=146)		รวม (n=227)	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.61	.74	3.70	.77	3.59	.92	3.61	.87
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.01	.46	3.91	.66	3.90	.63	3.92	.61
ด้านการประเมินผล	4.10	.62	4.00	.70	3.88	.65	3.94	.66
ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	4.06	.58	3.94	.63	3.84	.65	3.89	.64
ด้านวิธีการพัฒนา	4.22	.48	3.96	.63	3.98	.62	4.01	.61
รวม	4.00	.33	3.90	.51	3.84	.53	3.87	.50

จากตาราง 14 พบว่า ครูธุรกิจที่ประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนา มากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.22$) และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 4.10$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.06$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.01$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ

ครูธุรกิจที่ประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านการประเมินผลมากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.00$) และมากรองลงมาคือ ด้านวิธีการพัฒนา ($\bar{x} = 3.96$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ

($\bar{x} = 3.94$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.91$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.70$) ตามลำดับ

ครูธุรกิจที่ประสบการณ์ในการสอน 10 ปี ขึ้นไป มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 3.98$) และรองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.90$) ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.88$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.84$) และ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.59$) ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจรวมทุกกลุ่มประสบการณ์ในการสอนโดยรวมและรายด้าน พบว่ามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านวิธีการพัฒนามากเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.01$) และมากรองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.94$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.92$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.89$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ

ตาราง 15 เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

สมรรถภาพการสอน	เพศ				t
	ชาย (n=36)		หญิง (n=191)		
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.84	.67	3.57	.89	1.71
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.96	.67	3.91	.60	.47
ด้านการประเมินผล	4.00	.67	3.93	.66	.59
ด้านการปรับปรุงวิชาชีวะ	4.02	.60	3.87	.65	1.25
ด้านวิธีการพัฒนา	3.96	.66	4.02	.50	-.58
รวม	3.95	.49	3.86	.60	1.03

จากตาราง 15 พบว่าครูธุรกิจเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

สมรรถภาพการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	.2733	.1367	.1810
	ภายในกลุ่ม	224	169.0705	.7548	
	รวม	226	169.3438		
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.8195	.9097	2.4792
	ภายในกลุ่ม	224	82.1951	.3669	
	รวม	226	84.0146		
✓ 3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.8875	1.4438	3.4280 [*]
	ภายในกลุ่ม	224	94.3429	.4212	
	รวม	226	97.2305		
✓ 4. ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.8529	1.4265	3.5845 [*]
	ภายในกลุ่ม	224	89.1416	.3980	
	รวม	226	91.9946		
5. ด้านวิธีการพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.0791	1.0395	2.8634
	ภายในกลุ่ม	224	81.3212	.3630	
	รวม	226	83.4003		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.3725	.6863	2.7722
	ภายในกลุ่ม	224	55.4508	.2475	
	รวม	226	56.8233		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่าครูธุรกิจที่อายุต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูธุรกิจ ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านการประเมินผล และด้านการ ปรับปรุงวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านวิธีการพัฒนาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่า ในรายคู่ใดมีความแตกต่างกันบ้าง ได้นำไปทดสอบตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 17 - 18

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
ของครูธุรกิจ จำแนกตามอายุ ด้านการประเมินผล เป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	40 ปีขึ้นไป	30 - 39 ปี	20 - 29 ปี
40 ปีขึ้นไป	3.84	-	0.12	0.32 [*]
30 - 39 ปี	3.96	-	-	0.20
20 - 29 ปี	4.16	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่าครูธุรกิจที่มีอายุ 20 - 29 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ
การสอนด้านการประเมินผล แตกต่างจากครูธุรกิจที่มีอายุ 40 ปี ขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นพบว่าแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
ของครูธุรกิจ จำแนกตามอายุ ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ เป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	40 ปีขึ้นไป	30 - 39 ปี	20 - 29 ปี
40 ปีขึ้นไป	3.80	-	0.11	0.32 [*]
30 - 39 ปี	3.91	-	-	0.21
20 - 29 ปี	4.12	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่าครูธุรกิจที่มีอายุ 20 - 29 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการปรับปรุงวิชาชีพต่างจากครูธุรกิจที่มีอายุ 40 ปี ขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนคู่อื่นพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ
ครูธุรกิจโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพสมรส

สมรรถภาพการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	3.8408	1.9204	2.5992
	ภายในกลุ่ม	224	165.5030	.7389	
	รวม	226	169.3438		
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.0256	1.5128	4.1841 [*]
	ภายในกลุ่ม	224	80.9890	.3616	
	รวม	226	84.0146		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	3.1673	1.5837	3.7713 [*]
	ภายในกลุ่ม	224	94.0631	.4199	
	รวม	226	97.2305		
4. ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.9789	2.9894	7.7850 ^{**}
	ภายในกลุ่ม	224	86.0157	.3840	
	รวม	226	91.9946		
5. ด้านวิธีการพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	2	.7527	.3764	1.0200
	ภายในกลุ่ม	224	82.6476	.3690	
	รวม	226	83.4003		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.8409	1.4204	5.8941 ^{**}
	ภายในกลุ่ม	224	53.9825	.2410	
	รวม	226	56.8233		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่าครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการจัดการเรียนการสอน และ ด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิธีการพัฒนาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ารายคูใด มีความแตกต่างกันบ้าง ได้ไปทดสอบตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 20 - 23

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
ของครูธุรกิจ จำแนกตามสถานภาพสมรส ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{x}	สมรส	โสด	หม้าย
		3.82	4.02	4.14
สมรส	3.82	-	0.20 [*]	0.32
โสด	4.02	-	-	0.12
หม้าย	4.14	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่าครูธุรกิจที่มีสถานภาพโสด มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ
การสอนด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างจากครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรสอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความต้อการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
ของครูธุรกิจ จำแนกตามสถานภาพสมรส ด้านการประเมินผลเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{x}	สมรส	โสด	หม้าย
		3.83	4.06	4.08
สมรส	3.83	-	0.23*	0.25
โสด	4.06	-	-	0.02
หม้าย	4.08	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่าครูธุรกิจที่มีสถานภาพโสด มีความต้อการในการพัฒนาสมรรถภาพ
การสอนด้านการประเมินผล แตกต่างจากครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นพบว่าแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ จำแนกตามสถานภาพสมรส ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ เป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{x}	สมรส	โสด	หม้าย
		3.75	4.06	4.12
สมรส	3.75	-	0.31**	0.37
โสด	4.06	-	-	0.06
หม้าย	4.12	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 พบว่าครูธุรกิจที่มีสถานภาพโสด มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการปรับปรุงวิชาชีพ แตกต่างจากครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นพบว่าแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
ของครูธุรกิจ จำแนกตามสถานภาพสมรส โดยรวมเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{x}	สมรส	โสด	หม้าย
		3.78	3.97	4.10
สมรส	3.78	-	0.19**	0.32**
โสด	3.97	-	-	0.13
หม้าย	4.10	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 พบว่าครูธุรกิจที่มีสถานภาพโสด มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพ
การสอนโดยรวมแตกต่างจากครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ
ครูธุรกิจที่มีสถานภาพหม้าย มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างจาก
ครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ
ครุฑธุรกิจ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สมรรถภาพการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	.3256	.1628	.2158
	ภายในกลุ่ม	224	169.0182	.7545	
	รวม	226	169.3438		
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.9931	1.4965	4.1375*
	ภายในกลุ่ม	224	81.0215	.3617	
	รวม	226	84.0146		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	.4642	.2321	.5373
	ภายในกลุ่ม	224	96.7662	.4320	
	รวม	226	97.2305		
4. ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.5854	.7927	1.9641
	ภายในกลุ่ม	224	90.4091	.4036	
	รวม	226	91.9946		
5. ด้านวิธีการพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	2	.5756	.2878	.7783
	ภายในกลุ่ม	224	82.8247	.3698	
	รวม	226	83.4003		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.9406	.4703	1.8852
	ภายในกลุ่ม	224	55.8827	.2495	
	รวม	226	56.8233		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่าครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และด้านวิธีการพัฒนา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่า ในรายคู่ใดมีความแตกต่างกันบ้าง ได้ไปทดสอบตามวิธีการของเซฟเพ็ง ดังแสดงในตาราง 24

ตาราง 25 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
ของครูธุรกิจ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{x}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.60	3.92	4.31
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.62	-	0.30	0.69*
ปริญญาตรี	3.93		-	0.38
สูงกว่าปริญญาตรี	4.31			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่าครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างจากครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของ
ครุฑธุรกิจ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

สมรรถภาพการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	.4128	.2064	.2737
	ภายในกลุ่ม	224	168.9310	.7542	
	รวม	226	169.3438		
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.3447	.1724	.4615
	ภายในกลุ่ม	224	83.6699	.3735	
	รวม	226	84.0146		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.6442	.8221	1.9265
	ภายในกลุ่ม	224	95.5863	.4267	
	รวม	226	97.2305		
4. ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.4292	.7146	1.7675
	ภายในกลุ่ม	224	90.5653	.4043	
	รวม	226	91.9946		
5. ด้านวิธีการพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.9087	.9544	2.6233
	ภายในกลุ่ม	224	81.4915	.3638	
	รวม	226	83.4003		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.7963	.3981	1.5918
	ภายในกลุ่ม	224	56.0270	.2501	
	รวม	226	56.8233		

จากตาราง 26 พบว่าครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน จากคำถามปลายเปิด

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จากจำนวนแบบสอบถาม 227 ชุด มีผู้เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจำนวน 56 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 24.67 โดยในแต่ละฉบับผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นมากกว่า 1 ความคิดเห็นในแต่ละด้าน ดังแสดงในตาราง 27

ตาราง 27 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ จากคำถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ที่ได้รับ ความคิดเห็น	ร้อยละ
<u>ด้านมนุษยสัมพันธ์</u>		
1. ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมร่วมกับนักเรียนด้านต่าง ๆ ให้มาก	26	20.63
2. ครูจะต้องปรับตัวเข้าหานักเรียน บางครั้งมีข้อจำกัดในด้านเวลา และจำนวนนักเรียนมากเกินไป	18	14.29
3. โรงเรียนควรจัดสถานที่ให้ครูอาจารย์ได้พบปะกันให้มากที่สุด เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกัน	15	11.90
4. ต้องการให้นักเรียนกล้าพูดกล้าคิดและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อครู อาจารย์	14	11.11
5. ควรให้โอกาสและให้ความเป็นธรรมแก่นักเรียนทุกคนด้วยความเสมอภาค	13	10.32
6. ต้องการให้ครูผู้สอนเอาใจใส่นักเรียนทุกคนที่มีปัญหาจากสภาพครอบครัวที่ไม่พร้อม ซึ่งเป็นการให้กำลังใจนักเรียนผู้นั้น	11	8.73

ตาราง 27 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ที่ได้รับ ความคิดเห็น	ร้อยละ
7. ควรนำเข้าสู่บทเรียนให้เหมาะสมกับสิ่งที่นักเรียนกำลังสนใจอยู่ จะทำให้ให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น	9	7.14
8. ครูต้องทำตัวเป็นกันเองกับนักเรียน	7	5.56
9. การทำโทษนักเรียนควรทำโทษอย่างมีเหตุผลและไม่แสดง ความโกรธนักเรียน	7	5.56
10. ควรมีการประชาสัมพันธ์และแนะแนวการเรียนในวิชาชีพแขนง ต่าง ๆ	4	3.17
11. ต้องการให้นักเรียนทุกคนมีความสนใจในการเรียนการสอนและ สนุกสนานกับบทเรียน	2	1.59
รวม	126	100.00
<u>ด้านการจัดการเรียนการสอน</u>		
1. อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับวิชาที่สอนหรือ ต้องการอาจารย์ผู้สอนด้านวิชาชีพโดยตรง	17	23.94
2. ต้องการคู่มือครู เอกสารหลักสูตรและแบบเรียนประกอบการสอน	16	22.54
3. ต้องการอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย	14	19.72
4. ต้องการให้มีการคิดและผลิตสื่อการเรียนการสอนวิชาชีพ เพื่อประกอบการเรียนการสอน	11	15.49
5. ควรปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนกลุ่ม วิชาชีพอื่น ๆ	9	12.68

ตาราง 27 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ที่ได้รับ ความคิดเห็น	ร้อยละ
6. ควรจัดให้มีศูนย์กลางการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้มี โอกาสเลือกเรียนวิชาชีพตามความถนัดอย่าง	4	5.63
รวม	71	100.00
<u>ด้านการประเมินผล</u>		
1. ต้องการอบรมการประเมินผลทางธุรกิจโดยเฉพาะ	31	29.25
2. ต้องการมีข้อสอบวิชาธุรกิจที่ได้มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางการ การประเมินผลที่เป็นแนวเดียวกันระหว่างกลุ่มโรงเรียนและ ทั่วประเทศ	27	25.47
3. ควรปรับปรุงด้านการประเมินผลเมื่อวิธีสอนเปลี่ยนไป	21	19.81
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีวิธีการประเมินผลที่ชัดเจน	15	14.15
5. กลุ่มโรงเรียนควรทำแบบทดสอบทางธุรกิจเพื่อเป็นตัวอย่าง แก่ผู้สอนและนำไปใช้ได้ทันที	12	11.32
รวม	106	100.00
<u>ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ</u>		
1. ควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาธุรกิจให้น่าสนใจ เป็นการ ดึงดูดนักเรียน เพื่อที่นักเรียนจะได้นำไปประกอบอาชีพได้	19	44.19
2. การจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจควรมอบให้อาจารย์ผู้สอนที่ มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน	15	34.88
3. ควรมีการสอนวิชาพื้นฐานธุรกิจก่อน เพื่อเป็นแนวทางและสร้าง ความเข้าใจแก่นักเรียน	5	11.63

ตาราง 27 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ที่ได้รับ ความคิดเห็น	ร้อยละ
4. ควรมีการปรับปรุงการสอนวิชาธุรกิจ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง	4	9.30
รวม	43	100.00
<u>ด้านวิธีการพัฒนา</u>		
1. ต้องการให้มีการนิเทศการสอนแบบใหม่ ๆ และอบรมวิชาธุรกิจแก่ครูธุรกิจเพิ่มเติม	19	26.53
2. ต้องการให้จัดการอบรมวิชาธุรกิจแก่ครูที่ไม่เคยเรียนหรือผ่านการอบรมวิชาธุรกิจมาก่อน	11	22.45
3. ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานในระบบของเอกชน	11	22.45
4. ต้องการให้ผู้บริหาร โรงเรียนสนับสนุนและแก่วิชาธุรกิจและสานต่อนโยบายเดิม	7	14.29
5. ต้องการให้ครูผู้สอนได้ลาศึกษาต่อในวิชาที่ตนเองสอนเพื่อเพิ่มสมรรถภาพการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ	7	14.29
รวม	49	100.00
<u>ความคิดเห็นอื่น ๆ</u>		
1. ต้องการให้กรมสามัญศึกษาสนับสนุนในเรื่องงบประมาณให้มากกว่าเดิม	18	47.37
2. ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาธุรกิจที่ทันสมัยและในราคาปัจจุบัน	12	31.58

ตาราง 27 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ที่ได้รับ ความคิดเห็น	ร้อยละ
3. ต้องการข้อมูลข่าวสารด้านธุรกิจที่ทันสมัย	8	21.05
รวม	38	100.00

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และด้านวิธีการพัฒนา

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู-อาจารย์ที่ทำการสอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ในหมวดธุรกิจหรือพาณิชยกรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 69 โรงเรียน รวม 227 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม เป็นแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบ แบ่งออกเป็น เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน รวม 59 ข้อ ดังต่อไปนี้คือ

1. ด้านมนุษยสัมพันธ์	12 ข้อ
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	13 ข้อ
3. ด้านการประเมินผล	8 ข้อ
4. ด้านการปรับปรุงวิชาชีวะ	9 ข้อ
5. ด้านวิธีการพัฒนา	17 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิทร์ 5 ระดับ แบบสอบถามทั้งหมดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 69 โรงเรียน รวบรวมข้อมูลจากครูธุรกิจในโรงเรียนนั้น จำนวน 227 คน

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับความอนุเคราะห์จากข้าราชการ กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา และจากเพื่อนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาในช่วยประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล และส่งแบบสอบถามให้ครูธุรกิจ จำนวน 227 ชุด ได้รับกลับคืนมาร้อยละ 100 และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/personal Computer plus) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
2. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน เป็นรายด้าน และรายข้อ

3. เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยใช้ค่าเฉลี่ยโดยเปรียบเทียบตามตัวแปร

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test สำหรับตัวแปรเพศ

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ F-test สำหรับตัวแปร อายุ สถานภาพสมรส วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ตามวิธีการของ เซฟเฟ

4. สรุปความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จากคำถามปลายเปิด โดยรวบรวมและเสนอเป็นคำร้อยละ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูธุรกิจโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา จำนวน 227 คน ปรากฏดังนี้

1.1 เพศ เป็นครูธุรกิจเพศหญิง จำนวน 191 คน (ร้อยละ 84.10) และ เพศชาย จำนวน 36 คน (ร้อยละ 15.90)

1.2 อายุ เป็นครูธุรกิจที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 107 คน (ร้อยละ 47.10) อายุ 30-39 ปี จำนวน 83 คน (ร้อยละ 36.60) และ อายุ 20-29 ปี จำนวน 37 คน (ร้อยละ 16.30)

1.3 สถานภาพสมรส เป็นครูธุรกิจที่สมรสแล้ว จำนวน 124 คน (ร้อยละ 54.60) เป็นโสด จำนวน 86 คน (ร้อยละ 37.90) และเป็นหม้าย จำนวน 17 คน (ร้อยละ 7.50)

1.4 วุฒิกการศึกษา เป็นครูธุรกิจที่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 200 คน (ร้อยละ 88.10) ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน (ร้อยละ 7.50) และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 10 คน (ร้อยละ 4.40)

1.5 ประสบการณ์ในการสอน เป็นครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 146 คน (ร้อยละ 64.30) 5-10 ปี จำนวน 45 คน (ร้อยละ 19.80) และ ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 36 คน (ร้อยละ 15.90)

2. ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{x} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูธุรกิจมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน มากเรียงตามลำดับดังนี้คือ ด้านวิธีพัฒนา ($\bar{x} = 4.01$) ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.94$) ด้าน การจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.92$) ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.89$) และด้าน มนุษย์สัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง 5 ด้าน มีดังต่อไปนี้

2.1 ด้านวิธีการพัฒนา ($\bar{x} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการ พัฒนาสมรรถภาพการสอนมากเป็นอันดับแรกในเรื่อง จัดอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนธุรกิจแนวใหม่และ สาธิตวิธีการสอนในครุฑเป็นตัวอย่าง รองลงมาคือ จัดอบรมครูประจำการในเนื้อหาวิชาที่ครู ต้องการจะเพิ่มพูนความรู้ในแต่ละวิชา และจัดบริการห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งวิชาการใน การค้นคว้าหาความรู้ ตามลำดับ

2.2 ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความ ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนมากเป็นอันดับแรกในเรื่อง ความสามารถในการนำผลการ ประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน รองลงมาคือ ความสามารถในการปรับปรุงข้อสอบ ในลักษณะต่าง ๆ ความสามารถในการประเมินผลการเรียนในแต่ละช่วงของการเรียนรู้ และ การเลือกรูปแบบการประเมินผลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ ตามลำดับ

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนมากเป็นอันดับแรกในเรื่อง สามารถใช้กลยุทธ์เทคนิค การสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผล รู้จักตัดสินใจและรู้จักแก้ปัญหา รองลงมาคือ สามารถใช้ เทคนิคและวิธีสอนที่ทันสมัย พัฒนาให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ และสามารถเลือกใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา ตามลำดับ

2.4 ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความ ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนมากเป็นอันดับแรกในเรื่อง ความสามารถนำเอาเทคโนโลยีสมัย ใหม่มาประกอบการสอนได้ รองลงมาคือ ความสามารถนำเอาโปรแกรมสำเร็จรูปมาประยุกต์ใช้ ในการเรียนการสอน ความสามารถในเนื้อหาวิชาพื้นฐานทางทฤษฎีธุรกิจ และความสามารถนำ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านธุรกิจมาทดลองปฏิบัติ ตามลำดับ

2.5 ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความ ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนมากเป็นอันดับแรกในเรื่อง การสร้างวินัยที่ดีของนักเรียน รองลงมาคือ สร้างวิธีปรับตัวแบบต่าง ๆ ของนักเรียน และการวิเคราะห์ปัญหาทางการเรียน ของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้คำแนะนำและสอนเสริม ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการ ในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน พบว่า

3.1 ครูธุรกิจที่มีเพศต่างกัน คือ เพศชาย และ เพศหญิงมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ครูธุรกิจที่มีอายุต่างกัน คือ อายุ 20-29 ปี อายุ 30-39 ปี และ อายุ 40 ปี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินผล และด้านการปรับปรุงวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านวิธีการพัฒนา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน คือ โสด สมรส และ หม้าย มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทางด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิธีการพัฒนาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ครูธุรกิจที่วุฒิกศึกษาต่างกัน คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และด้านวิธีการพัฒนา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน คือ ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันนี้ ครูได้มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุด และเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพตนเองและความสำเร็จในชีวิตการทำงาน นอกจากนี้อาชีพครู เป็นอาชีพที่ต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของ พนัส หันนาคินทร์ (2524:88) ที่กล่าวว่า อาชีพครูคืออาชีพที่จะต้องตามให้ทันเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงหรือการค้นพบใหม่ ๆ ในวิชาการและวิชาชีพครูอาชีพครูจะหยุดนิ่งไม่ได้เพราะความรู้และวิธีการต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงเจริญขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้จะให้การศึกษาแก่นักเรียนได้ผลเต็มที่และทันต่อความเจริญของโลก ครูเองก็ต้องติดตามความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอจะนิ่งไม่ได้ เพื่อที่จะได้นำเอาความรู้ใหม่ ๆ มาสอนนักเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ครูจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนา และสอดคล้องกับแนวความคิดของ กัณฑ์ (Gaff. 1975:8) ที่กล่าวว่า การพัฒนาครู มุ่งพัฒนาที่ตัวครู เป็นการพัฒนาความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลในด้านความรู้ทักษะ การรับรู้ และเทคนิคต่าง ๆ ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์กับนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ของครูที่จะพัฒนาสมรรถภาพการสอนของตนเองให้มีความสามารถดีขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูธุรกิจมีความต้องการพัฒนาด้านวิธีการพัฒนาเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านการประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านวิธีการพัฒนา พบว่าครูธุรกิจมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนอยู่ในระดับมาก ในเรื่อง จัดอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนธุรกิจแนวใหม่และสาธิตวิธีการสอนให้ครูดูเป็นตัวอย่าง จัดอบรมครูประจำการในเนื้อหาวิชาที่ครูต้องการจะเพิ่มพูนความรู้ในแต่ละวิชา และจัดบริการห้องสมุดให้เป็นแหล่งวิชาการในการค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤดี ภูมิภูถาวร (2527:92-93) ที่ได้ทำการศึกษาความต้องการเสริมสมรรถภาพการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 พบว่า วิธีเสริมสมรรถภาพทางการสอน

นั้นควรจะให้ครูได้ไปศึกษาดูงานและสังเกตการสอนในโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนผู้นำหลักสูตร การจัดอบรมครูประจำการในเนื้อหาวิชาที่ครูต้องการ และอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนแนวใหม่ พร้อมทั้งสาธิตวิธีการสอนให้ครูดูเป็นตัวอย่าง ซึ่ง มาร์วิน วอร์เรน ไฟเบอร์ก (Marvin Warren Feinberg 1974:3561-A) ได้พบว่าสิ่งสำคัญที่ทำให้ครูมีประสิทธิภาพสูงคือ การให้การอบรม ฝึกปฏิบัติการและการจัดโครงการอบรม ควรจัดให้เหมาะสมกับความต้องการของครู ซึ่งจะเป็น การสอดคล้องตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ที่กล่าวถึงนโยบาย การพัฒนาการศึกษาในเรื่องการปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครูว่า จะมุ่งปรับปรุงและพัฒนา ระบบการผลิตการอบรมและการพัฒนาครูประจำการ ให้ครูมีศักยภาพเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539:57-58)

1.2 ด้านการประเมินผล พบว่าครูธุรกิจมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน อยู่ในระดับมากในเรื่อง ความสามารถในการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ความสามารถในการปรับปรุงข้อสอบในลักษณะต่าง ๆ ความสามารถในการประเมินผล การเรียนในแต่ละช่วงของการเรียนรู้ และการรูปแบบการประเมินผลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของครูที่ว่า ในการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของ นักเรียน นั้นจะเป็นหัวใจของการสอนเนื่องจากจะทำให้ทราบผลความก้าวหน้าในการเรียนของ นักเรียนที่ครูสามารถนำไปพิจารณาหาแนวทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้นักเรียน มีความก้าวหน้าในการเรียนได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็สอดคล้องกับลักษณะที่ว่าครูที่มีความ สามารถในการสอนสูง จะเน้นพฤติกรรมการสอนที่มุ่งสู่วิชาการมากยิ่งขึ้น มีความอดทนในการแก้ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ให้ลุล่วงด้วยดี (Riggs and Enochs.1990:626) ซึ่งการที่กล่าวมาจะ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง (2526) ว่าครูการทำงานควรมีความรู้ด้านการ วัดผลประเมินผล ความสามารถในการวัดผลภาคปฏิบัติการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุง การสอน การสร้างแบบทดสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบ และการประเมินผลการเรียนในแต่ละช่วง ของการเรียนรู้

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าครูธุรกิจมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนอยู่ในระดับมากในเรื่อง สามารถใช้กลยุทธ์เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผล รู้จักตัดสินใจและรู้จักแก้ปัญหา สามารถใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ทันสมัย พัฒนาให้ผู้เรียนมีเจตคติ ที่ดีต่องานอาชีพและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถเลือกใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาซึ่ง ลินซี (Lindsey.1973:181) ได้กล่าวไว้ว่า ครูที่มีสมรรถภาพ

จะต้องสามารถจัดการเรียนการสอน วางแผนการสอน การจัดชั้นเรียน รับผิดชอบและให้ความรู้ในการจัดชั้นเรียน รับผิดชอบและให้ความรู้ในการฝึกตนเองอยู่เสมอ และเป็นบุคคลที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเวอร์เนอร์ (Verner. 1973:1-3) พบว่าสมรรถภาพของการเป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า ครูควรมีสมรรถภาพในเรื่องการมีกลวิธีในการสอนที่เหมาะสมมีระบบการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ แบบ สร้างสามัญสำนึกแก่นักเรียนได้ พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของวัฒนธรรมหลาย ๆ ด้านให้นักเรียนได้ และจัดเรียงลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์ได้เหมาะสมตามหลักจิตวิทยา

1.4 ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ พบว่าครูธุรกิจมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนอยู่ในระดับมาก ในเรื่อง ความสามารถนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ความสามารถนำเอาโปรแกรมสำเร็จรูปมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ความสามารถในเนื้อหาวิชาพื้นฐานทางทฤษฎีธุรกิจ และความสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านธุรกิจมาทดลองปฏิบัติ เพราะว่าในปัจจุบันนี้ครูธุรกิจที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำเป็นจะต้องมีความรู้ที่ทันสมัยในเนื้อหาทางธุรกิจในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยไปใช้ ซึ่งครูธุรกิจที่ทำการสอนอยู่จะต้องมีทั้งความรู้ และวิธีการทางธุรกิจที่เหมาะสมและทันสมัยเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากความรู้ความสามารถในการสอนซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ อัจฉิมารังษิ และคนอื่น ๆ (2531:22-35) ที่ได้สำรวจสมรรถวิสัยของครูธุรกิจระดับมัธยมศึกษา พบว่าครูธุรกิจควรมีสมรรถวิสัยที่สำคัญคือสามารถอภิปรายปัญหาหรือตอบปัญหาในวิชาที่สอนอย่างละเอียดชัดเจนถูกต้อง ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านธุรกิจและพาณิชย์ และ นางนุช สอนสุวิทย์ (2538:5-6) ได้ทำการวิจัยสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนาพบว่าอาจารย์ควรมีสมรรถวิสัยทางด้านการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าและความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

1.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าครูธุรกิจมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนอยู่ในระดับมาก ในเรื่องการสร้างวินัยที่ดีของนักเรียน สร้างวิธีปรับตัวแบบต่าง ๆ ของนักเรียนและการวิเคราะห์ปัญหาทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้คำแนะนำและสอนเสริม ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายัณห์ จันทรวิรัช (2524:13) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูการงานที่โรงเรียนต้องการพบว่า ครูควรมีมมนุษยสัมพันธ์อันดี สามารถ เข้ากับคณะครู และประชาชนได้ดี เข้าใจจิตวิทยาวัยรุ่นและเข้ากับนักเรียนได้ดี และ

งานวิจัยของ นิคม ช่วยปลัด (2522:7-8) ที่ได้ประเมินสมรรถภาพของครูในเขตการศึกษา 3 พบว่าครูควรมีสัมพันธภาพกับนักเรียน คือให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง ช่วยเหลือเด็ก ช่วยแก้ปัญหาและร่วมกิจกรรมกับนักเรียน มีทัศนคติที่ดีกับนักเรียน

2. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน สามารถที่จะอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ครูธุรกิจที่มีเพศต่างกัน พบว่าครูธุรกิจเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะสภาพการศึกษาในปัจจุบันนี้ ครูเพศชายและเพศหญิงมีความรู้ความสามารถทัดเทียมกัน และโรงเรียนก็เปิดโอกาสให้ครู ได้มีการพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ร่วมประชุมสัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่มาพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ครูมีกำลังใจในการทำผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอเลื่อนตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3 ซึ่งนอกจากจะแสดงถึงความมีคุณภาพของผู้เสนอผลงานแล้ว ยังมีผลทางด้านเงินค่าตอบแทนตามมาด้วย ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ครูเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัย ของ เนิ่งนิตย์ จำแก้ว (2537:77-78) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาตนเอง ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาโดยตนเอง ด้านการพัฒนาโดยโรงเรียนจัดขึ้น และด้านการพัฒนาโดยหน่วยงานงานเจ้าสังกัดหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงมีผลทำให้ความความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูธุรกิจที่มีอายุต่างกัน พบว่า ครูธุรกิจอายุ 20-29 ปี อายุ 30-39 ปี และอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูธุรกิจจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถภาพการสอนเป็นอย่างมากเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนวิชาธุรกิจ จึงทำให้ครูธุรกิจที่มีอายุต่างกันมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูธุรกิจที่มีอายุต่างกันมีความต้องการในการ

พัฒนาสมรรถภาพการสอนไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านการประเมินผล และด้านการปรับปรุงวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าครูธุรกิจที่มีอายุต่างกันจะมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญในทักษะการสอน ประสบการณ์ และวิสัยทัศน์ แตกต่างกัน โดยเฉพาะทางด้านการประเมินผล จัดได้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญของการจัดการศึกษา เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าจะจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ประสบผลสำเร็จเพียงใด เพื่อที่จะได้ทราบแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขต่อไป ส่วนทางด้านปรับปรุงวิชาชีพ จะเป็นการที่ครูธุรกิจต้องรู้จักนำเอาความรู้ความสามารถและนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน จึงทำให้ครูธุรกิจที่มีอายุต่างกันมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนแตกต่างกัน ซึ่งจากการทดสอบรายคุ่มพบว่า ครูธุรกิจที่มีอายุ 20-29 ปี มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพ การสอนทางด้านการประเมินผล และด้านการปรับปรุงวิชาชีพสูงกว่าครูธุรกิจที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูธุรกิจทั้งสองกลุ่มนี้มีอายุต่างกันมาก ทำให้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ต่างกัน เป็นเหตุให้มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนต่างกัน ไปด้วยซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Ashton (1984:28) ที่ว่าครูที่มีอายุน้อย จะมีประสบการณ์ในการเรียนการสอนน้อยกว่า แต่จะมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน และมีความคาดหวังในความก้าวหน้าในวิชาชีพมากกว่า ลอดจนมีความเชื่อในประสิทธิผลของครูสูงกว่าครูที่มีอายุมากกว่าก็ตามดังนั้นจึงมีผลทำให้ครูธุรกิจที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนแตกต่างกัน

2.3 ครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน พบว่าครูธุรกิจที่มีสถานภาพเป็นโสด สมรส และหม้าย มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทางด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิธีการพัฒนา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการทดสอบรายคุ่มพบว่าครูธุรกิจที่เป็นโสด มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านการปรับปรุงวิชาชีพ สูงกว่าครูธุรกิจที่สมรสแล้ว ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูธุรกิจที่เป็นโสดมีสภาพความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านเวลา ความคล่องตัวในเรื่องต่าง ๆ จึงสามารถที่จะพัฒนาสมรรถภาพการสอนของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะมีส่วนที่ใกล้เคียงกับงานการวิจัยของ สุธรรม ประทานทรัพย์

(2519:78) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบกับครูในจังหวัดใกล้เคียง ผลปรากฏว่าครูโสดและครูที่สมรสแล้วมีปัญหาส่วนตัวไม่แตกต่างกันนัก แต่มีปัญหาทางด้านสภาพการปฏิบัติแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าจากสภาพโดยทั่ว ๆ ไปนั้น ส่วนใหญ่ครูที่มีสถานภาพเป็นโสดจะมีเวลาที่ทุ่มให้กับการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่มีภาระทางครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ นอกจากนี้ครูที่เป็นโสดก็สามารถที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมโดยวิธีการต่าง ๆ ได้มากมายทั้งที่หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้จัดขึ้นมา หรือทางหน่วยงานภายนอกจัดขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถที่จะศึกษาต่อในสาขาต่าง ๆ ทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการได้อีกด้วย เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงมีผลทำให้ครูธุรกิจที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนแตกต่างกัน

2.4 ครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า ครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้คงเป็นเพราะครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถ ตลอดจนเทคนิคและทักษะทางด้านการจัดการเรียนการสอนไม่เท่ากัน จึงมีผลทำให้ความต้องการในการพัฒนาทางด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน

ซึ่งจากการทดสอบรายคู่ พบว่า ครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนสูงกว่าครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ได้ผ่านการศึกษา ฝึกหัดทดลองในเรื่องต่าง ๆ ทางด้านการเรียนการสอนมาก่อนจึงทำให้มีพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถที่แม่นยำ สามารถที่จะถ่ายทอดให้ความรู้ให้กับนักเรียนได้อย่างถูกต้อง จึงทำให้ไม่ต้องเสียเวลากับการทำความเข้าใจ และการเตรียมการสอนมากนัก ทำให้มีเวลาสำหรับการพิจารณาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ นอกจากจะทำหน้าที่เป็นผู้สอนแล้วยังต้องทำหน้าที่ทางด้านบริหารของโรงเรียนด้วย อย่างเช่น หัวหน้าหมวด หัวหน้างานการเงิน ผู้จัดการร้านค้าสหกรณ์ในโรงเรียน หัวหน้าโครงการฝึกปฏิบัติวิชาชีพสำหรับนักเรียน เป็นต้น จึงทำให้ครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนสูงกว่า

ครูธุรกิจที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี เพราะจะเป็นการนำเอาความรู้ความสามารถที่ได้รับนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนแตกต่างกัน

2.5 ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน พบว่า ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูธุรกิจที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนเป็นระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยรวมในแต่ละด้านเหมือนกันคือ ทางด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีวะ และด้านวิธีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูธุรกิจเหล่านี้ยังต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนถึงแม้ว่าครูธุรกิจจะมีประสบการณ์ในการสอนมากน้อยเพียงใดก็ตาม ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช สอนสุวิทย์ (2538:65) ที่ทำการวิจัยเรื่องสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจ ในวิทยาลัยครูสุวิทยาลักษณ์นา พบว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาทางธุรกิจตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงมีผลทำให้ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

1. กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ ควรให้ความร่วมมือช่วยกันพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครู ตลอดเวลาและอย่างสม่ำเสมอ

2. กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการควรจัดให้มีการจัดอบรม สัมมนาทางวิชาการอย่างทั่วถึงและกระทำอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในแต่ละช่วงของการปิดภาคเรียน ซึ่งความรู้ที่จัดให้ควรเป็นเรื่องที่ทันสมัย ซึ่งครูธุรกิจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้จริง

3. กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการควรผลิตเอกสารประกอบการสอนและสื่อให้มีเพียงพอ

กับจำนวนครูธุรกิจซึ่งควรจะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า

4. ควรจัดจำนวนศึกษานิเทศสายพาณิชยกรรมให้เพียงพอกับจำนวนครูธุรกิจในแต่ละเขตการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1. การพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครู เป็นงานที่สำคัญซึ่งผู้บริหารควรถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และเป็นหัวใจที่สำคัญของการบริหารงานในโรงเรียน
2. ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ ผู้สอนทางธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษาได้ ศึกษาค้นคว้าทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการ เปิดโอกาสให้ครูได้เข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานทางด้านธุรกิจให้มากขึ้นและอย่างสม่ำเสมอ
3. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวัดผลและประเมินผล เพื่อครูจะได้ปฏิบัติไปในแนวทางที่ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบที่วางไว้ โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนาชี้แจงแนวทางแนวทางในการวัดผลประเมินผล เพื่อตัดสินผลการเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับครูธุรกิจ

1. ครูธุรกิจควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของตนเองอยู่ตลอดเวลา และควรมีการประเมินสมรรถภาพการสอนของตนเอง เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดีอยู่เสมอ
2. ครูธุรกิจควรพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ และเกิดทักษะพื้นฐาน
3. ครูธุรกิจต้องรู้จักแสวงหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและวิธีสอน เพื่อนำมาประกอบการสอนให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ ในเขตการศึกษาอื่น ๆ
2. ควรศึกษาปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาธุรกิจ ในระดับมัธยมศึกษา และในระดับอื่น ๆ ด้วย
3. ควรศึกษาในรูปของการวิเคราะห์ และติดตามผลของการพัฒนาสมรรถภาพการสอนกับการปฏิบัติจริงของครูธุรกิจว่าได้ผลเพียงใด
4. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาครูธุรกิจในแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

מכתב וועד

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ และคนอื่น ๆ. การศึกษาหาสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาที่ต้องการ.
กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู, 2523.
- _____ . "การพัฒนาการศึกษาด้วยความร่วมมือจากองค์การสากล," วารสารโครงการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์. 1:1-3; สิงหาคม-ตุลาคม 2539.
- กษมา สารสมุทร. ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยและแผนการเรียนการสอนวิชา
อาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ พี.ที.พี.รันทน์ จำกัด, 2536.
- _____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ : อรรถพล
การพิมพ์, 2539.
- दनัย เทียนนุฒ. การบริหารทรัพยากรบุคคลในศตวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2539.
- ถาวร สารวิทย์. การอาชีพศึกษาและเทคนิคการศึกษา. แผนกอุตสาหกรรมศิลป์ ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นิพนธ์โลก, ม.ป.ท.
- ฤดี ภูมิภูถาวร. ความต้องการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยม
ศึกษา เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2527. อัดสำเนา
- นิคม ช่วยปลัด. การประเมินสมรรถภาพครูในเขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา
- เนืองนิตย์ จำแก้ว. การศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการ
ให้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
นิพนธ์โลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2537. อัดสำเนา
- นงนุช สอนสุวิทย์. สมรรถวิสัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาธุรกิจในวิทยาลัยครูสหวิทยาลัยล้านนา.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
อัดสำเนา
- นงเยาว์ ธาราศิริสุทธิ และคณะ. หลักการบริหารโรงเรียนมัธยม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

- กิ่งจันทร์การพิมพ์, 2529.
- บรรณาธิการ, กอง. "วัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาระดับต่าง ๆ," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 25(3):48; กุมภาพันธ์-มีนาคม 2534.
- ประกาศรี อมรสิน. "การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดระบบการสอนงานพื้นฐานอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.
- พรทิพย์ อัจฉิมารังษี และคนอื่น ๆ รายงานการวิจัยเรื่องการสำรวจสมรรถวิสัยของครูธุรกิจระดับมัธยมศึกษา. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- พนัส หันนาคินทร์. การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- _____. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2530.
- ยนต์ ชุ่มจิต. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.
- วิชาการ, กรม. สรุปผลการติดตามการใช้หลักสูตรของโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรปีการศึกษา 2533. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2534. อัดสำเนา
- _____. แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. (ฉบับปรับปรุง) กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์, 2521.
- _____. รายงานการวิจัยการติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ, 2523.
- วิภา เกษรศิริเจริญ. ประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา
- วิลาส สิงห์วิสัย และบุญเลิศ ไพรินทร์. "การพัฒนบุคคลเพื่อการพัฒนาประเทศ," ใน หนังสือรวมบทความประจำปี. บรรณาธิการโดย บุญเลิศ ไพรินทร์. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ., 2532.
- วิฑูรย์ อุปถัมภ์. สมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพในวิทยาลัยครู. กรุงเทพฯ : ศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา กรมฝึกหัดครู, 2530.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นยสงเสริมวิชาการ, 2536.
- ศึกษาธิการ. กระทรวง. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

- ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2535.
- _____ . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- _____ . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- ลาโรช บัวศรี. มาตรฐานบางประการสำหรับสร้างครูที่ดี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2515.
- สามัญศึกษา, กรม. งานนิเทศการศึกษา. เอกสารลำดับที่ 36/2520 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2521.
- สายัณห์ จันทรวิรัช. ปัญหาการขาดครูการงานสาขาช่างในบ้านและช่างอุตสาหกรรมในโรงเรียน
มัธยมศึกษา เขตจังหวัดเพชรบุรีกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปรินทิพินันท์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการระบบการสอนการงานอาชีพ
หน่วยที่ 1-8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532.
- สุธรรม ประทานทรัพย์. การศึกษาปัญหาซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ
ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครเปรียบเทียบกับครูจังหวัดใกล้เคียง
ปรินทิพินันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
อัดสำเนา
- สุนีย์ สินธุเดชะ. "บทบาทและสถานภาพครู," วารสารครุศาสตร์. 1:159-162; ตุลาคม-ธันวาคม
2526.
- หมู่บ้านจอมบึง, วิทยาลัยครู. ลักษณะครูสอนวิชาชีพ หรือครูสอนกลุ่มการงานที่หน่วยงานผู้ใช้ครู
ต้องการ. 2526. อัดสำเนา
- ธรรมรักษ์ การนิเทศ. ประชาชาติธุรกิจ. หน้า 8 ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 5 - วันเสาร์ที่ 8 มีนาคม
2538 ฉบับที่ 2525 (1825).
- อาชีวศึกษา, กรม. แนวสาร์นัดช่าง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารนัดช่าง, 2521.
- Ashton, P. "Teacher Efficiency," Journal of Teacher Education. 35(5):
28-32; September 1984.
- Best, John W. Research in Education. 3rd ed. New Jersey: Prentice

- Hall, Inc., 1978.
- Coker, Homer. "Identifying and Measuring Teacher Competencies: The Carroll County Project," Journal of Teacher Education. 27:54-56; Spring, 1976.
- Feinberg, Marvin Warren. "An Analysis of In Service Teacher Education Practices in Selected School Grades 5-9," Dissertation Abstracts International. 35:6 (December 1974):3561-A.
- Gaff, Jerry G. Toward Faculty Renewal. San Francisco: Jossey-Bass, 1975.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Co., 1973.
- Greenwood, Gardon E and others. "The Student Evaluation of College Teaching Behaviors," Journal of Education Measurement. 2:141-143; Summer, 1974.
- Hall, Gene E and Harward L. Jones. Competency-based Education. New York: Prentice-Hall, 1976.
- Lehmann, Irvin J. and William A. Mehrens. Educational Research Reading Focus. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1971.
- Lindsey, Margaret. "Performance Based Teacher Education," Journal of Teacher Education. 44(3):181; Fall, 1973.
- Mullally, Lee J., and Norman V. Dufty. "The Goal Faculty Development Improving Instruction and Surviving," Improving College and University Teaching. 26:121; Spring, 1978.
- Riggs T.M. and L.G. Enochs. "Toward the Development of an Elementary Teacher's Science Teaching Efficacy Belief Instrument," Science Education. 74(6):625-667; October 1990.
- Thomas, Wartruba R. and Wright L. Penney. "How to Develop a Teacher Rating Instrument," Journal of Higher Education. 6; November-December, 1978.

Verner, Zenobia, and Others. Competency Based Teacher Education. Texas:
University of Houston, 1973.

Weigand, James E. Implementing Teacher Competencies Positives Approacher
to Personalizing Education. New Jersey:Englewood Cliff Prentice
Hall, 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือติดต่อขอความอนุเคราะห์

(สำเนา)

ที่ ทม 1007/0057

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

6 มกราคม 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมสามัญศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุญาณี สุทธิพงษ์ เป็นนิสิตปริญญาโท
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้ี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญาโท
เรื่อง ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของ

รศ.ปรีชา ลี้มไทย

ประธาน

ผศ.ดร.ประนอม อุตกฤษฎ์

กรรมการ

สิ่งนี้นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
จากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยให้ครูที่สอนสายธุรกิจ ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือน
มกราคม 2540 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญาโท

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้ี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

(สำเนา)

ที่ ศธ 0806/1288

กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม 10300

กรุงเทพฯ 10300

16 มกราคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้วย นางสาวสุญาณี สุกธินวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท ภาควิชาธุรกิจศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร" ในการนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะขอแจกแบบสอบถามแก่ครูที่สอนสายธุรกิจ ในโรงเรียนนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย

กรมสามัญศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอนสายธุรกิจ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สวาท ภูคำแสน

(นายสวาท ภูคำแสน)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมสามัญศึกษา

กองการมัธยมศึกษา

โทร. 28288466 โทรสาร 2824096

(สำเนา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

24 มกราคม 2540

เรื่อง ขอความกรุณาตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ผู้สอนธุรกิจที่นับถือ

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวสุญาณี สุทธิพงษ์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษามหาบัณฑิต และยังเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาธุรกิจโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งจะมีประโยชน์มากในการพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาธุรกิจต่อไป

จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน กรอกแบบสอบถามและกรุณาส่งคืนภายใน วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540 ข้อมูลในแบบสอบถามของท่านจะเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบต่อท่านกับผู้ใดทั้งสิ้น ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุญาณี สุทธิพงษ์

(นางสาวสุญาณี สุทธิพงษ์)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ค

รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 29 โรงเรียน

1. โรงเรียนราชวินิต (มัธยม)
2. โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม
3. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
4. โรงเรียนเทพศิรินทร์
5. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
6. โรงเรียนเบญจมราชาลัย
7. โรงเรียนวัดราชบพิธ
8. โรงเรียนสตรีวิทยา
9. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
10. โรงเรียนนนทรีวิทยา
11. โรงเรียนบางกะปิ
12. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
13. โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
14. โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย
15. โรงเรียนสตรีวัดอัมพวัน
16. โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม
17. โรงเรียนพรตพิทยพยัต
18. โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่วมเกล้า
19. โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์
20. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
21. โรงเรียนศรีอยุธยา
22. โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
23. โรงเรียนยานนาวาวิทยาคม
24. โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
25. โรงเรียนสิงหราชพิทยาคม

26. โรงเรียนปทุมคงคา
27. โรงเรียนสายน้ำผึ้ง
28. โรงเรียนสารวิทยา
29. โรงเรียนหอวัง

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 32 โรงเรียน

1. โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
2. โรงเรียนวัดราชาธิวาส
3. โรงเรียนโยธินบูรณะ
4. โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ
5. โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม
6. โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
7. โรงเรียนมัธยมวัดมกุฎกษัตริย์
8. โรงเรียนวัดบวรนิเวศ
9. โรงเรียนวัดสังเวช
10. โรงเรียนเจ้าพระยาวิชาเขต
11. โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
12. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
13. โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
14. โรงเรียนสวนอนันต์
15. โรงเรียนเทพศิลา
16. โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง
17. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน
18. โรงเรียนสิริรัตนาคาร
19. โรงเรียนวัดรางบัว
20. โรงเรียนราชวินิตบางแคปานซำ
21. โรงเรียนแจ่งร้อนวิทยา
22. โรงเรียนวัดพุทธบูชา

23. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง
24. โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก
25. โรงเรียนกุนทรกุศลธรรมวิทยาคม
26. โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ
27. โรงเรียนศิลาจารนิพนธ์
28. โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา
29. โรงเรียนมัธยมสันนิษยา
30. โรงเรียนวัดราชโอรส
31. โรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2
32. โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 8 โรงเรียน

1. โรงเรียนวัดนายโรง
2. โรงเรียนวัดนวลนรดิศวิทยา
3. โรงเรียนสุวรรณพลับพลาวิทยาคม
4. โรงเรียนวัดสระเกษ
5. โรงเรียนวัดน้อยใน
6. โรงเรียนวัดปากน้ำพิทยาคม
7. โรงเรียนวัดบวรเมณฑล
8. โรงเรียนวัดนวลนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก 2

รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1. โรงเรียนวัดอินทราราม
2. โรงเรียนศึกษานารี
3. โรงเรียน มัธยมวัดดาวคะนอง
4. โรงเรียนธนบุรีวรเทพนลาภิรักษ์
5. โรงเรียนลาดปลาเค้า
6. โรงเรียนสตรีวิทยา 2
7. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ
8. โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
9. โรงเรียนราชวินิตบางเขน
10. โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครูปดัมภ์)

ภาคผนวก ง
แบบสอนตามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์
ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ
และด้านวิธีการพัฒนา ในตอนท้ายของแบบสอบถามของตอนที่ 2 ในแต่ละด้าน
เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและให้
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และ
เทคนิควิธีการต่าง ๆ ซึ่งครูธุรกิจจะต้องมี เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อพัฒนา
การเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ()

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง

2. อายุ
 - () 20 - 29 ปี
 - () 30 - 39 ปี
 - () 40 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส
 - () โสด
 - () สมรส
 - () หม้าย

4. วุฒิการศึกษา
 - () ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - () ปริญญาตรี
 - () สูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในการสอน
 - () ต่ำกว่า 5 ปี
 - () 5 - 10 ปี
 - () 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูธุรกิจ
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้านคือ

1. ด้านมนุษยสัมพันธ์
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการประเมินผล
4. ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ
5. ด้านวิธีการพัฒนา

คำชี้แจง

แบบสอบถามต่อไปนี้ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริงว่าท่าน
มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน ในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด
โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพ
การสอนของท่าน ตามความหมายดังต่อไปนี้คือ

ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนมากที่สุด หมายความว่า ความมุ่งหวัง
หรือความประสงค์ของท่านในการส่งเสริมให้ตนมีความรู้ มีความสามารถและมีประสบการณ์ใน
การสอนมากที่สุด

ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนมาก หมายความว่า ความมุ่งหวังหรือ
ความประสงค์ของท่านในการส่งเสริมให้ตนมีความรู้ มีความสามารถและมีประสบการณ์ใน
การสอนมาก

ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนน้อย หมายความว่า ความมุ่งหวังหรือ
ความประสงค์ของท่านในการส่งเสริมให้ตนมีความรู้ มีความสามารถและมีประสบการณ์ในการสอนน้อย

ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนน้อยที่สุด หมายความว่า ความมุ่งหวังหรือ
ความประสงค์ของท่านในการส่งเสริมให้ตนมีความรู้ มีความสามารถและมีประสบการณ์ในการสอน
น้อยที่สุด

ไม่ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน หมายความว่า ท่านมีความรู้ ความ
สามารถและมีประสบการณ์ในการสอนนั้น ไม่ต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนอีกแล้ว

ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน	ระดับความต้องการพัฒนา				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
1. ด้านมนุษยสัมพันธ์					
1. เป็นกันเองฉันครูกับศิษย์ต่อนักเรียนทุกคน					
2. รัก เมตตา และให้ความจริงใจแก่นักเรียนโดยทั่วหน้า					
3. สนใจปัญหานักเรียนและให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ					
4. มีความสนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน					
5. วิธีสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับนักเรียน					
6. วิธีสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้ปกครอง					
7. วิธีสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้บริหาร					
8. วิธีสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับเพื่อนครู					
9. การสร้างวินัยที่ดีของนักเรียน					
10. สร้างวิธีปรับตัวแบบต่าง ๆ ของนักเรียน					
11. การแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของนักเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน					
12. การวิเคราะห์ปัญหาทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้คำแนะนำและสอนเสริม					

ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
 ในด้านมนุษยสัมพันธ์ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน	ระดับความต้องการพัฒนา				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน					
1. สามารถใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่ทันสมัย					
2. ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดรูปแบบจัดการเรียนการสอนรายวิชา					
3. วิธีกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาธุรกิจ					
4. วิธีวางแผนการสอนธุรกิจทั้งระยะสั้นและระยะยาว					
5. วิธีการใช้คู่มือครู แบบเรียน เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาธุรกิจ					
6. มีส่วนร่วมในการวางแผนโปรแกรมการเรียนของโรงเรียน					
7. สามารถใช้กลยุทธ์เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผล รู้จักตัดสินใจ และรู้จักแก้ปัญหา					
8. สามารถเลือกใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา					
9. สามารถใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา					
10. สามารถชี้แจงโครงการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคการศึกษา					
11. สามารถเตรียมวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเรียนการสอน					

ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน

ระดับความต้องการพัฒนา

ไม่ต้องการ

12. จัดให้มีกิจกรรมแข่งขันทักษะ เพื่อส่งเสริมความสามารถทาง
ทักษะในอาชีพของนักเรียน

13. พัฒนาให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และสามารถทำงาน
ร่วมกับผู้อื่นได้

ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
ในด้านการจัดการเรียนการสอน (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน	ระดับความต้องการพัฒนา				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
3. ด้านการประเมินผล					
1. ความสามารถในการสร้างแบบทดสอบ					
2. ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อสอบ					
3. ความสามารถในการปรับปรุงข้อสอบในลักษณะต่าง ๆ					
4. ความสามารถในการประเมินผลการทำงานและการฝึกงานของนักเรียน					
5. ความสามารถในการประเมินผลการเรียนในแต่ละช่วงของการเรียนรู้					
6. ความสามารถในการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน					
7. การเลือกรูปแบบการประเมินผลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์					
8. ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533					

ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
 ในด้านการประเมินผล (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน	ระดับความต้องการพัฒนา				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
4. ด้านการปรับปรุงวิชาชีพ					
1. ความสามารถในการเนื้อหาวิชาพื้นฐานทางทฤษฎีธุรกิจ					
2. ความสามารถอภิปรายปัญหาหรือตอบปัญหาในวิชาที่สอนได้อย่างละเอียดชัดเจนถูกต้อง					
3. ความสามารถในการเขียนตำราหรือเอกสารการสอนได้					
4. ความสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านธุรกิจมาทดลองปฏิบัติได้					
5. ความสามารถทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทดลองด้วยตัวเอง					
6. ความสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ประกอบการสอนได้					
7. ความสามารถนำเอาโปรแกรมสำเร็จรูปมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน					
8. ความสามารถในการเฝ้าแนวโน้มอาชีพ					
9. ความสามารถอธิบายตำรา บทความภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับงานด้านธุรกิจได้					

ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
 ในด้านการปรับปรุงวิชาชีพ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน	ระดับความต้องการพัฒนา				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
5. ด้านวิธีการพัฒนา					
1. ให้ครูได้ลาศึกษาต่อ					
2. ให้ครูได้ศึกษาต่อนอกเวลาราชการโดยไม่ต้องลาศึกษาต่อ					
3. ให้ครูได้ไปศึกษาดูงาน และสังเกตการสอนในโรงเรียน ผู้นำการใช้หลักสูตร					
4. จัดอบรมครูประจำการในเนื้อหาวิชาที่ครูต้องการจะเพิ่มพูนความรู้ในแต่ละวิชา					
5. จัดอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนธุรกิจแนวใหม่และสาธิตวิธีการสอน ให้ครูดูเป็นตัวอย่าง					
6. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) ในด้านเทคนิคการสอน					
7. จัดอบรมวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาธุรกิจ					
8. จัดให้มีการนิเทศการศึกษาภายในหรือภายนอกโรงเรียน					
9. จัดให้มีศึกษานิเทศประจำโรงเรียนหรือประจำกลุ่มโรงเรียน					
10. ให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการสอนโดยตนเอง					
11. ให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการสอนโดยนักเรียน					
12. จัดให้มีการประเมินผลการสอน โดยเพื่อนครูหรือศึกษานิเทศ					
13. การใช้ Micro-teching ช่วยเหลือในการสอน เพื่อแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ของครู					
14. จัดศูนย์บริหารวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนในการสอนธุรกิจ ระดับกลุ่มโรงเรียน					

ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอน	ระดับความต้องการพัฒนา				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ต้องการ
15. จัดบริการห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งวิชาการในการค้นคว้าหาความรู้					
16. จัดเอกสารแนะนำหน่วยงานต่าง ที่ครูสามารถติดต่อเพื่อขอวัสดุได้เปล่าทางการศึกษา หรือจำหน่ายในราคาถูกลง					
17. การนิเทศการศึกษา โดยผ่านคนกลาง เช่น อบรมผู้บริหาร หรือหัวหน้าหมวดธุรกิจ แล้วให้มาแนะนำครูในโรงเรียน					

ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการสอน
 ในด้านวิธีการพัฒนา (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....